

UNIVERSITAS

Norges største studentavis

Utgave 28 årgang 79

www.universitas.no

Torsdag 04. desember 2025

**Magasin
inni avisen!**

STUDENTER ER DÅRLIGST FORBEREDT PÅ KRISE

**TRENGER MAN
BEREDSKAPSLAGER?**

VI HAR TESTET

Kultur s. 24

Stor juleølguide

«Litt råttent»

«Preg av rugbrød»

«Den har litt baller»

Aass

JULEØL

Anmeldelser s. 28-31

LEDER OG KOMMENTAR

UNIVERSITAS

Ansvarlig redaktør: **Idun Kjøl Wiig**
idun.wiig@gmail.com 974 17 414

Nyhetsredaktør: **Ada Louise Andreassen**
adalouisea@gmail.com 948 09 383

Fotosjef: **Adrian Heggem Misfjord**

Desksjef: **Ida «Jomfru Maria» Fjeld**

Nettredaktør: **Oscar Alexander Undahl**

Uttegner: **Lia Askew**

Uttegner: **Nora Hognes Berg**

Uttegner: **Sondre Kløvfjell**

Uttegner: **Emilie Sveinsson**

Deskjournalist: **Freyja Eikrem Ims**

Korrektursjef: **Selma Flood**

Daglig leder: **Maryam Amini**

Besøksadresse: Moltke Moes vei 33

Post: Boks 3 Blindern, 0313 Oslo

Epost: universitas@universitas.no

Nettside: www.universitas.no

Leder

Aaslandenes janusansikter

Idun Kjøl Wiig,
Ansvarlig redaktør

Forrige uke ble det kjent at studenter får en liten førjuls-gave av regjeringen: På grunn av den flotte ordningen Norgespris, vil sannsynligvis husleia for studentboliger økes neste år. Dette skyldes at både Norgespris og strømstøtte faller bort for all strøm som brukes utover 5000 kilowattimer per måned. Dette tilsvarer et gjennomsnittlig forbruk for fem leiligheter i måneden. Problemet er at student-samskipnader som SiO har et system hvor flere hundre leiligheter deler én strømmåler. Ifølge SiO-direktør Andreas Eskelund vil dette koste omkring 17 millioner kroner for SiO, og denne kostnaden planlegger de å lempe over på studentene.

Formålet med Norgespris er ifølge regjeringen at den skal «gi deg forutsigbar strømpris gjennom året». Det er vel og bra det, men for studenter blir resultatet alt annet enn forutsigbart. Dette

er åpenbart et resultat av slepphendt arbeid fra regjeringen, som ikke har evnet å legge inn en klausul som passer på at studentene ikke må sitte igjen med svarteper nok en gang.

I ukas utgave kan du lese om studentene Sivert Kleppe Brun-got og Frida Robøle Cavanzo, som begge bor i SiO-bolig og som

blemma her blir vi igjen nødt til å stå med lua i hånda og be om mer. For dem er det snakk om småpenger. For oss kan det handle om å ha råd til middag eller ikke.

Men heldigvis er det ikke bare sorg og fortvilelse. Denne uka kan vi feire at studiestøtta skal knyttes til G i løpet av 2026. En stor seier for en mer stabil studentøkonomi! Det er bare litt ironisk at samtidig som forsknings- og høyere utdanningsminister Sigrun Aasland feirer seg selv som «studentminister», så velger hennes navnebror energiminister Terje Aasland å sende studentene en feit reg-

ning i posten. Her er det åpenbart at Aaslandene gir med den ene hånden, og tar med den andre.

Universitas tar juleferie

Nok et år går mot slutten, og redaksjonen takker for oss. Vi er tilbake i stativene 8. januar.

For dem er det snakk om småpenger. For oss kan det handle om å ha råd til middag eller ikke

dermed risikerer å måtte punge ut med enda mer i leie neste år. Jeg syns Brungot formulerer det godt når han mistenker at det kanskje er «en tanke blant politikerne at det bare er en del av studenttilværelsen å ikke ha så god råd». Det er ingen av oss som slår i bordet og krever at vi skal være i inntektstoppen, men med denne

Arkivaren

Lykke til, gutter!

I 2003 var det både trendy med bukser med lavt liv, trampstamps og navlepiercing, men også at gutter som studerte ved Universitetet i Oslo strøk. «Ferske tall fra Database for statistikk om høyere utdanning viser at gutter stryker oftere enn jenter», kunne Universitas rapportere. Årsak? Ifølge Universitetslektoren Knut-Andreas Christophersen er grunnen at «jentene ofte jobber mer enn guttene.» Også psykologistudenten Cornelia Valebjør delte samme forståelse: «Jenter leser mer, og er mer karakterfokuset.» Siden Y2K trenden fortsatt er på moten, er det vel bare å ønske lykke til, og måtte Sensor være med dere, til dere herrer menn i høyere utdanning!

Universitas, 03.12.2003

Endelig overstått

Da var tiden inne for siste innspurten med pugging og skriving av akademiske oppgaver som ikke henger på grep. Semesteret går inn i sin siste fase, men snart er byen lagt i hvitt og obligatorisk oppmøte og pensumlesing kun et fjernt minne. God jul!

Universitas, 02.12.1986

Historiske skråblikk av Freyja «Feinschmecker» Ims

- Universitas er en avis for og av studenter for lærestedene tilknyttet Studensamskipnaden SiO.
- Universitas arbeider etter Vier varsom-plukens regler for god pressesikk.
- Universitas støttes av Velferdstinget, som står uten redaksjonelt ansvar.

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

Smertelig strukturelt

Likhetstanken er vår livbøye – på tide med en dukkert.

Ulikhetsblindhet

Elisa Turcato Bakken,
journalist hos Universitas

Jeg ringer min mor som i sin tid var «førstegenerasjonsstudent». En betegnelse for studenter som er først i sin familie til å ta høyere utdanning. I USA og Storbritannia arrangeres fester til ære for dem, eller studentforeninger hvor nevnte student kan snakke om særskilte erfaringer. Jeg spør henne om hva hun tenker om en anerkjennelse og begrepsliggjøring rundt denne gruppen på norske universiteter. «Helt på jorden» er svaret. Hun er altså skeptisk til om et slikt begrep på institusjonsnivå kunne fungert som noe annet enn stigmatiserende – i verste fall polariserende. Nå vel. Som barn av to tidligere Blindern-studenter blir jeg stille. En stillhet som kanskje – litt for lett, føyer seg inn en slags kollektiv fortellelse rundt sosial bakgrunn og ulikhet.

For som følge av en egalitær utdanningsmodell, og mer generelt en samfunnsstruktur som gir sosial sikkerhet til innbyggerne, har det omsider blitt lett for den norske offentligheten å unngå temaer som klasse og ulikhet. Et i overkant klamt grep rundt vår konsensuspregede likhetstanke fører imidlertid til en situasjon hvor individets ansvar

kan oppleves uporsjonalt stort. Og av det kan både individuell skam og skyldfølelse oppstå i ting som er smertelig strukturelt.

Statistikk og forskning forteller hvordan resultater og frafall i akademia er tett forbundet med sosial bakgrunn – hvorav studenter fra familier med mindre utdanning presterer dårligere. Oddsene er altså statistisk sett imot førstegenerasjonsstudenten. Sammenhengen mellom å ha foreldre med høyere utdanning og det å begynne på lengre, mer teoretiske utdanninger er både sterk og slående stabil over tid.

Det er lett å få inntrykk av en manglende offentlig diskurs rundt sosial bakgrunn – selv med visshet om dets betydning. Norge er et land hvor klasseskiller er reelle, og ulikhetene øker. Kanskje er det en langstrakt analogi, men likevel – med et sideblikk mot fattigdomsdebatten tidligere i år, påpekte Ali Jones Alkazemi i Klassekampen

hvordan programlederen i Dagsrevyen i en diskusjon med Thomas Seltzer «avviste fattigdomspremisset med at «Norge er jo et likt land». Å avvise et slikt premiss, nemlig den reelle erfaringen av fattigdom, er typisk for hvordan vi snakker om fattigdom i Norge. Selve anerkjennelsen av sosial ulikhet blir slik et betimelig behov. Det er en forutsetning for handling og et fokus rettet mot hva som systematisk bidrar til å reproducere ulikhet. Hvis det store fellesskapet for alvor er opptatt av mangfold i studentmassen, kan man spørre seg når denne manglende anerkjennelsen går over til å bli en ren unnvikelse.

I 2022 inkorporerte riktignok Kif-komi-

denten. En betegnelse for studentgruppen de selv bruker på nettsiden og påpeker har blitt gitt marginal oppmerksomhet over tid. Det nevnes blant annet hvordan tiltak kan bli nettopp stigmatiserende og at løsninger muligens ikke ligger på institusjonsnivå, men heller i studiemiljøene. Det er noe å ta til seg.

For noen år tilbake intervjuet Universitas sosiolog og forsker Juni Katrine Lie. Hun skrev sin masteroppgave om nettopp førstegenerasjonsstudenters erfaringer i møte med høyere utdanning. Hun konkluderer med at et blikk mot erfaringene en førstegenerasjonsstudent kan oppleve er viktig. I et intervju med Morgenbladet om samme tematikk fremmer Lie studentforeninger som en potensielt nyttig plattform for førstegenerasjonsstudenter.

Vi får håpe de amerikanske førstegenerasjonsstudentene danser på festen til ære for dem selv. Eller bærer t-skjorten med påskriften *first gen* med stolthet. Det finnes det all grunn til.

Noe lignende i Norge hadde vært litt på jorden – det kan jeg være enig i. Setninger som «Det er ubehagelig å snakke om sosial bakgrunn», eller «Vi klarer ikke å snakke om klasse» hører jeg derimot ofte. Det kan fort bli destruktivt i en tid hvor likhetstanken ikke nødvendigvis henviser til sannhet og stillheten rundt ulikhet er det som begynner å bli ubehagelig.

debatt@universitas.no

Oddsene er altså statistisk sett imot førstegenerasjonsstudenten

teen (komite for kjønnsbalanse og mangfold i forskning) sosial bakgrunn som en variabel i forskningen for å avdekke hvordan det påvirker en forskers karriere. Og i 2024 fikk vi for første gang tall fra Statistisk sentralbyrå om sosial klasse i forskningssektoren med tittelen «Skjev rekruttering til akademia». Siden den gang virker komiteen å være usikre på hvilke tiltak som kan iverksettes for førstegenerasjonsstu-

Nyhetsredaktør: **Ada Louise Andreassen**
adalouisea@gmail.com 948 09 383

NYHET

Hysj, vi har møte! Igjen!

Etter x antall møter var det tirsdag formiddag igjen duket for styremøte ved Universitetet i Oslo (UiO). Som vanlig skulle det diskuteres akademisk boikott av Israel, siden UiO-styret ennå ikke har funnet ut av hva de skal gjøre med saken. På forrige møte ble det foreslått å ikke innføre akademisk boikott, men vedtaket ble utsatt på grunn av manglende dokumentasjon i sakspapirene.

På tirsdagens møte fremmet styremedlem Emma Lenge et forslag om å vedta en juridisk gjennomgang av UiOs

ansvar i forbindelse med å samarbeide med israelske universiteter, og at gjennomgangen skulle være klart til neste møte.

Forslaget ble tatt opp bak lukkede dører. Etter at møtet ble åpnet for alle, sa rektor ved UiO Ragnhild Hennum følgende om den hemmelige boikott-diskusjonen: «Vi behandlet et innsendt forslag under dagsorden, og vi kommer tilbake til den saken i neste styremøte i februar.»

Vi får atter en gang smøre oss med tålmodighet, og se om styret noen gang klarer å hoppe av gjerdet.

ALA

Strømstøtte glipper for

Slik reglene er utformet nå, mister Studentsamskipnaden i Oslo (SiO) og andre samskipnader tilgangen på både strømstøtte og Norgespris for det meste av forbruket. Det kan koste SiO millioner, og presse husleien opp for tusenvis av studenter.

Norgespris

Tekst Gyri Høiset
Foto Adrian Heggem Misfjord

Studentsamskipnader har per nå ikke tilgang på strømstøtte og Norgespris utover et forbrukstak på 5000 kWh per strømmåler. Studentboliger bruker langt mer, siden deres bygg ofte har én måler for 200-300 hybler. Dermed treffer ikke den statlige ordningen studentene. Det var NRK som først omtalte saken.

«De fleste av våre studentboligbygg har én felles måler for veldig mange boliger, og det gjør at det meste av tilbudet vårt faller utenfor ordningen.»

Det sier administrerende direktør i Studentsamskipnaden i Oslo (SiO), Andreas Eskelund, i en e-post til Universitas.

«For SiO vil dette utgjøre en merkostnad på rundt 17 millioner kroner

kerer å bli skrudd opp, sier Sivert Kleppe Brungot (21).

Han er bachelorstudent i samfunnsgeografi ved Universitetet i Oslo (UiO), og bor i SiOs studenthus ved Carl Berner. Strømmen er inkludert i leien, og han har ikke merket noe særlig til strømprisene ennå. Dersom verken strømstøtte eller Norgespris vil gjelde for studentboligene, er Brungot redd SiO må skru opp prisene sine.

Dyrebare forslag

Til NRK sier energiminister Terje Aasland (Ap) at 5000 kWh per husholdning er et viktig premiss, som er vedtatt i Stortinget. Han utelukker ikke at studentsamskipnadene må gjøre justeringer i sin måte å være organisert på, for å kunne få Norgespris. Et forslag er at de installerer en strømmåler til hver enkelt hybel.

– Det er en investering de eventuelt må ta selv for å komme inn-

Studenter er blant dem i samfunnet som har minst å rutte med

Sunniva Holmås Eidsvoll, stortingsrepresentant for SV

i 2026. Det er kostnader som vil kunne ha betydning når ny husleie skal settes. Vi håper ennå på en løsning.»

Vil kunne øke husleien

SiO har omkring 10.000 studentboliger i dag. Eskelund forteller at rundt 700 av disse har individuelle strømmålere. Resten av forbruket er fordelt på rundt 100 felles målere.

«Kostnadene vil tilfalle SiO, og vil være en del av grunnlaget for husleie. Det er for tidlig å si hva det vil bety helt konkret for den enkelte studentbolig», fortsetter han.

Eskelund påpeker at studenter har sårbar økonomi, og at det er veldig synd om studentboliger faller utenom en så viktig støtteordning.

– Jeg synes egentlig at det er ganske urimelig. Det må da finnes en annen løsning enn at prisene risi-

under denne type ordninger, på lik linje med andre husholdninger. Men som sagt, vi må da vurdere hvordan vi kan møte dette, sier Aasland til NRK.

Eskelund forteller at enkeltmålere også vil være fordyrende for SiO. Kostnaden for å tilpasse det elektriske anlegget i et bygg til individuelle målere vil tilkomme, og det vil variere for de ulike byggene deres.

«Det vil være snakk om over 9000 boliger som omfattes for SiOs del», sier SiO-direktøren.

Igjen, så kan dette være en kostnad som kan påvirke husleien til studentene.

En slurvefeil fra regjeringen

Sosialistisk Venstreparti (SV) har reagert kraftig på dette, og mener at løsningene ikke skal ligge på stu-

AVHENGIG AV FORUTSIGBARHET: Frida Robøle Cavanzo (22) frykter hva en prisøkning kan bety for studentøkonomien at studentboliger kan falle utenfor ordningen.

dentsamskipnadene.

«Dette virker ikke å være noe annet enn en slurvefeil fra regjeringen, som de må rydde opp i selv.»

Det sier stortingsrepresentant Sunniva Holmås Eidsvoll (SV), til Universitas i en epost. Hun mener det er klart at studenter som leier studentbolig, også skal ha Norgespris.

«Vi kan ikke ha det sånn at på grunn av byråkratiske regler, så får studenter dyrere strømregning enn alle andre.»

Eidsvoll mener dette ikke burde

være tilfellet, bare fordi regjeringen har surret det til.

«Studenter er blant dem i samfunnet som har minst å rutte med.»

Eskelund sier SiO ønsker at feilen i regelverket rettes opp. De mener studentboliger med fellesmålere også bør bli tatt hensyn til, og få Norgespris.

Blir ikke sett

– Jeg tror at noe av det som gjør at folk vil bo i studentbolig, er at det er forutsigbart, sier Frida Robøle Cavanzo (22).

Hun tar en bachelor i medier og kommunikasjon ved UiO. I likhet med Brungot bor hun i studentbolig gjennom SiO, men i Grünerløkka Studenthus (Siloen).

– Jeg mener jo at det burde kunne bli løst på en ordentlig og redelig måte, uten at det trenger å involvere oss studenter så mye, sier Cavanzo.

Hun sier studenter har nok å stresse med.

– Det blir en for enkel løsning å komme med fra noen som er i regjeringen, mener Brungot.

Han synes de kommer med vel-

Sosiologiprofessor til Vixen

2025 går mot slutten. Det betyr nytt år, og nye muligheter for Norges influensere å bli kåret til best av dem alle. De nominerte til årets Vixen Awards er blant annet Anniken Jørgensen, Trygve Brennetsen, Jenny Skavlan og Magne Flemmen. Sistnevnte er sosiologiprofessor ved UiO. Professoren har gått viralt på sosiale medier med videoer der han formidler sosiologiske funn og teorier.

I et intervju med Universitas tidligere i

høst, forteller Flemmen at «det føles litt ut som at du selger folk følelsen av å forstå noe» og at sosiale medier er «dårlig for langsam tenkning, dårlig for konsentrasjon og dårlig for fordypning».

Universitas anbefaler Flemmen å ikke være så streng mot seg selv. Influenserne elsker det visst! Vixen Awards går av stabelen 23. januar.

ALA

Stenger stillerom

1. desember stengte ledelsen ved Københavns Universitet (KU) stillerommene på campus, skriver danske Uniavisen. Hvorfor? Fordi rommene primært blir brukt av muslimske studenter til bønn. Over 100 demonstranter opp for å protestere mot ledelsens beslutning. En av demonstrantene, Özgür Yegah, som også sitter i arbeidsgruppa, mener at vedtaket er et tegn på økende rasisme.

De forteller til Uniavisen at nesten alle i gruppa var imot stengningen, og at ledelsen tok beslutningen før de fikk lagt fram sin rapport.

Ledelsens argument er at dagens bruk av rommene går imot ideen om «et bredt favnende studiemiljø for alle». Det gjenstår å se om dette studiemiljøet de prøver å oppnå også vil favne muslimske studenter.

ALA

studenter

5000 kWh-taket er problematisk for studentbygg

- + Studentsamskipnadene har fått beskjed om at både strømstøtte og Norgespris faller bort for all strøm som brukes utover 5000 kWh per strømmåler, per måned
- + 5000 kWh tilsvarer gjennomsnittlig forbruk for fem leiligheter i en måned
- + Studentboligbyggene har ofte én felles måler for 200 til 300 hybler
- + Samlet sett bruker studentboligene langt mer strøm, og forbrukstaket gjør derfor at de nesten faller utenfor ordningene
- + Norgespris blir nærmest verdiløs for studenter i bygg med mange studentboliger og bare én strømmåler

Kilde: Vestibulum, SIT, EU

Hva er Norgespris på strøm?

- + En statlig finansiert ordning som gir deg forutsigbar strømpris gjennom året
- + Norgesprisen er 40 øre per kilowatt-time eksklusiv merverdiavgift, fra 1.oktober og ut 2026. Prisen vil justeres 1. januar i 2027
- + Med Norgespris betaler du en fast pris, uavhengig av hva spotprisen er. Hvis spotprisen blir høyere enn Norgespris over tid, betaler man mindre for strømmen enn man ville gjort uten Norgespris. Man kan risikere å betale mer, dersom tilfellet er motsatt
- + Norgespris er begrenset til de første 5000 kWh strømforbruk per måned i boliger, og de første 1000 kWh i fritidsboliger. Du får ikke Norgespris på forbruk utover dette

Kilde: Vestibulum, SIT, EU

dig tekniske løsninger, som egentlig ikke ser studentene i det hele tatt.

– Det blir teit at det hverken skal være strømstøtte eller Norgespris her på SiOs boliger. Men det skal være det på hytta til energiministeren eller de andre ministerne. Det synes jeg blir utrolig fjernt.

Sårbar økonomi

Brungot opplever at det blir tatt for gitt at studentene skal ha dårlig råd.

– Det er kanskje en tanke blant politikerne at det bare er en del av studenttilværelsen å ikke ha så god

råd, sier han.

Foreløpig klarer han seg uten deltidsjobb ved siden av studiet, fordi støtten fra Lånekassen dekker leve- og bokostnader. Likevel er han ikke sikker på hvor lenge det vil gå uten jobb.

For Cavanzo er det nødvendig med deltidsjobb ved siden av studiet. Lånekassen dekker bokostnadene, men for å dekke andre levekostnader er hun avhengig av lønn.

– Jeg kjenner nok av folk som jobber så lite som mulig ved siden av skolen. Og som er helt avhengig

av at husleia er et visst antall tusen-lapper under hva studiestøtta er nå, sier hun.

Savner mer informasjon

Både Cavanzo og Brungot synes det er vanskelig å vite om en økning av husleien vil påvirke deres valg av

URIMELIG: Sivert Kleppe Brungot (21) reagerer på at studentboliger kan falle utenfor ordningen.

bosted. Det er foreløpig uklart hvor stor en slik økning kan komme på.

– Det spørs veldig hvor mye de hever den leia, sier Cavanzo.

Hun har bodd i studentboligen sin siden januar, og forteller at de hevet leien med 300 kroner i juli. En økning hun er forberedt på at de vil gjøre igjen hver sommer.

Dersom studentboligene ikke får hjelp med strømstøtte, har hun forståelse for at dette, på toppen av den forutsigbare økningen, også kan gå utover hennes husleie.

Brungot sitt inntrykk av SiO-boligene som er tilgjengelige, er at veldig mange av dem ikke er så mye billigere enn markedet ellers.

– Hvis du da må betale enda mer på grunn av strøm, så vil jo det undergrave det prosjektet som er SiO. At man skal ha et billig tilbud for studenter.

Begge føler at SiO vil studentenes beste i denne saken, men skulle gjerne hatt mer informasjon fra dem.

Tatt videre til Stortinget

«Samskipsnadsrådet er i dialog med Kunnskapsdepartementet og Energidepartementet på våre vegne for å oppnå likebehandling mellom samskippnader og andre boligselskaper», forteller Eskelund.

SV tok saken videre til Stortinget den 28. november, hvor Eidsvoll stilte skriftlig spørsmål til energiministeren:

«Vil statsråden sørge for at samskippnadene og boligstiftelser som leier ut studentboliger kommer innunder ordningen for Norgespris, på lik linje med andre boliger?»

Svarfristen er på seks virkedager, og de venter ennå på svar.

Anerkjenner kostbarheten

På vegne av Energidepartementet svarer statssekretær Marte Haabeth Grindaker (Ap) på kritikken fra Eidsvoll og studentene. I en epost til Universitas skriver hun:

«Hadde studentsamskippnadene lagt opp flere strømmålere ville forbruket vært dekket av Norgespris. Samtidig anerkjenner vi at det kan være en kostbar investering for studentsamskippnadene. Arbeiderparti-regjeringens mål med Norgespris har hele veien vært at alle husholdninger som ønsker å tegne Norgespris skal kunne gjøre det. Det ligger fast. Vi vurderer derfor alltid ordningen i lys av hensikten.»

Vi kan ikke ha det sånn at på grunn av byråkratiske regler, så får studenter dyrere strømregning enn alle andre

Sunniva Holmås Eidsvoll, stortingsrepresentant for SV

EN STILLE PROTEST: Studentenes tillitsvalgte hadde alle en G festet på brystet da de møtte «sin» statsråd.

STUDENTPOLITISK TOPPMØTE:

Er deltid det nye heltid?

Hva er en student i 2025? Høyere utdanningsminister Sigrunn Aasland (Ap) mener studentene må forvente at en deltidsjobb er nødvendig. Studentlederne frykter dette vil føre til heltidsstudentens død.

Studentpolitikk

Tekst Edvard Martinus Gilje
Foto Adrian Heggem Misfjord

Mandag 1. desember inviterte forsknings- og høyere utdanningsminister Sigrunn Aasland (Ap) til studentpolitisk toppmøte i regjeringens representasjonsbolig. På programmet fra Aasland var KI og den fleksible studenten hovedtema, mens studentene virket mest interessert i å snakke om økonomi.

Fleksibel versus fulltidsstudent
Anna-Lena Keute fra Statistisk sentralbyrå (SSB) forteller om en

stor økning i fleksible studenter. Disse studenter deltid, via nettstudier eller samlingsbasert, og utgjør nå over en fjerdedel av studenter i Norge. Stadig flere fulltidsstudenter oppfører seg også som fleksible, ved at færre møter opp på campus. Likevel er de fleste velferdstilbudene fortsatt rigget for fulltidsstudenter.

– Dette ønsker vi å gjøre noe med, og det er derfor vi setter det på dagsorden i dag, sier Aasland til forsamlingen.

På spørsmål om ikke dette kan føre til at de fleste, også studenter som gjerne skulle vært studenter på heltid, blir fleksible studenter på sikt, svarer ministeren:

– Mitt budskap til den tradisjonelle studenten er at vi skal se på studiestøtten nå. Jeg er opptatt av at det skal gå an å være tilnærmet heltidsstudent, men vi må forvente at en liten deltidsjobb er en del av studiehverdagen.

Leder for Studentparlamentet ved Universitetet i Oslo (UiO) Milad Rezvan (22) mener flere fleksible studenter er et farevarsel.

– Nett- og deltidsstudenten er et symptom på at vi prøver å effektivisere utdanning

Aasland trekker frem hvor viktig det er å få studentene tilbake på

campus for å styrke fagmiljøet og studentenes psykisk helse.

– Er det ikke vanskelig å både være på jobb og på campus?

– Man må dele opp uka, da, svarer Aasland med et glimt i øyet.

Full forvirring om KI

KI er et annet viktig tema for toppmøtet. Aasland ønsker mer handling.

Vi må forvente at en deltidsjobb er en del av studiehverdagen

Sigrunn Aasland, forsknings- og høyere utdanningsminister (Ap)

– Jeg tror det er viktig at vi ikke sitter og venter på den ene helhetlige, perfekte løsningen som skal passe for alle, men at man kommer i gang.

Studentparlamentslederne fra Oslomet og UiO er enige med statsråden.

– Jeg mener at de generelle KI-retningslinjene vi har på UiO ikke

er gode nok, sier Rezvan.

Han utdyper at problemet ofte er for dårlig kommunikasjon til studentene.

– De vet ikke hvordan de skal forholde seg til KI.

Studentparlamentsleder ved Oslomet Victoria Skogsletten Dalen (29) sier seg enig.

– Hos oss er det litt utydelig ennå. Det er en pågående prosess å sørge for at studenter og ansatte har tilstrekkelig informasjon.

Hun roser likevel Oslomet for at studentene har blitt inkludert i prosessen, til tross for at det går sakte.

– KI er ikke noe vi opplever som en krise, men vi trenger tydelighet raskere enn det kommer nå.

Slutten på hjemmeeksamen?

I åpningstalen løfter Aasland frem Handelshøyskolen ved Universitetet i Tromsø, som har sluttet med hjemmeeksamen på ubestemt tid på grunn av KI.

– De er i gang med å jobbe for å finne bedre vurderingsformer. I mellomtiden har de bestemt seg for at hjemmeeksamen ikke fungerer.

– Kan ulik tilnærming til KI føre til at studenter konkurrerer på ulike vilkår? Burde dette styres sentralt for å sikre rettferdig vurde-

ØNSKER HANDLING: Aasland innrømmer at KI skaper utfordringer og at mer handling kreves.

ring?

– Det må være noen grader av faglig selvstyre. Dette handler om akademisk frihet og institusjonenes autonomi, de har ansvaret for integriteten til utdanningen de tilbyr.

Aasland påpeker at det også er viktig med felles retningslinjer. Hun ser frem til Utvalget om kunstig intelligens i høyere utdanning legger frem sine anbefalinger. Utvalget skal komme med råd til hvordan vurdering og læringsmål burde tilpasses den nye teknologiske virkeligheten.

ARBEIDSLIVET: Leder for studentparlamentet ved UiO Milad Rezvan (22) mener utdanningspolitikken er for sterkt styrt av arbeidslivets behov.

– Utvalget kommer med en rapport om to uker, med tydelige felles råd for alle.

G i gull

Det ble ikke viet mye tid til studenter økonomi på møtet. Likevel kunne vi se en gullbelagt G på skjorter og gensere til de tillitsvalgte studentene. Initiativtakeren for markeringen var Norsk studentorganisasjon (NSO).

– Vi ønsker å vise at det er en bred studentbevegelse som står bak kravet om å øke og knytte studiestøtta til grunnbeløpet i folketrygden, forklarer NSO-leder Sigve Næss Røtvold.

– *Hvorfor er ikke økonomi et større tema på toppmøtet?*

– Studentøkonomien er alltid på agendaen når vi snakker med statsråden, svarer NSO-lederen.

– I år har det vært spennende å snakke om studentmassen i utvikling og KI i høyere utdanning.

spørselen på arbeidsmarkedet.

– Jeg er motstander av å kalle noe «tullestudier». Samtidig må vi innse at når vi har knapphet på folk, må vi prioritere noen studier, noe vi har gjort med helsefag og teknologifag. Det betyr ikke at humanistiske fag ikke er viktig, selv om det ikke vil være like mange studenter der som på helse- og teknologifag.

Dalen stiller også spørsmål ved Aaslands selverklaerte tittel.

– For å være en ordentlig studentminister, så burde studentene kalle henne studentminister, og ikke hun selv, sier Dalen.

For at studentene skal ta slike ord i sin munn, er Dalen tydelig på hva som skal til.

– Det hadde hjulpet henne å knytte studiestøtten til grunnbeløpet i folketrygden.

Her får hun støtte fra NSO-lederen.

– Vi har et veldig godt for-

Nett- og deltidsstudenten er et symptom på at vi prøver å effektivisere utdanning

Milad Rezvan, leder av studentparlamentet ved Universitetet i Oslo

Studentminister, eller?

Universitas spør Aasland om hun vil kalle seg studentminister. Svaret er et kontant ja. Rezvan mener derimot at arbeidslivsministeren er en mer passende tittel, og mener utdanningspolitikken er for sterkt styrt av arbeidslivets behov. Universitas konfronterer Aasland med dette.

– *Med et økt fokus på arbeidsliv, risikerer vi å undervurdere utdanningens egenverdi?*

– Nei, studenter skal jo ut i arbeidslivet! Det er et viktig poeng med å studere, svarer Aasland.

Ifølge SSB studerer stadig færre humanistiske fag. Samtidig blir universiteter anklaget for å tilby «tullestudier», som ble heftig diskutert tidligere i år. For Aasland er det viktig at universitetene tilpasser seg etter-

hold til ministeren og opplever en statsråd som er mye enig med oss. Det som er synd er at det ikke vises i årets statsbudsjett, sier Røtvold, og legger til:

– Hvis Aasland virkelig ønsker å bli studentenes minister, er det viktig at hun setter handling bak ordene hun har uttrykt på toppmøte, og knytter studiestøtta til G så fort som mulig.

Knytter studiestøtten til G

Natt til onsdag 3. desember ble det enighet om nytt statsbudsjett. En del av budsjettavtalen inkluderer følgende verbalforslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag i løpet av 2026 om å regulere størrelsen på studiestøtten gjennom grunnbeløpet i folketrygden. Størrelsen kan ikke innebære lavere sats enn de som utbetales i dag.» (Se sidesak).

universitas@universitas.no

Knytter studiestøtten til G i 2026

«EN GLEDENS DAG»: Sunniva Holmås Eidsvoll (SV) og Sigve Næss Røtvold (NSO), med flere, feirer økt studiestøtte med kake på Stortinget

Budsjettpartnerne på Stortinget er enige om å knytte studiestøtten til grunnbeløpet i folketrygden neste år.

Statsbudsjettet

Tekst Oscar Alexander Undahl & Kasper Holgersen
Foto Kasper Holgersen

Natt til onsdag ble det omsider enighet mellom regjeringen og de rødgrønne partiene om en budsjettavtale for 2026.

– Å knytte studiestøtten til G var en av de siste brikkene som kom på plass nå i natt. Når det var på plass var det viktig for Sosialistisk Venstreparti (SV) å sikre flertall for budsjettet, sier Sunniva Holmås Eidsvoll, medlem av utdannings- og forskingskomiteen på Stortinget fra SV, til Universitas.

Den nye budsjettavtalen inkluderer nemlig følgende verbalforslag, som vil gi endringer i studiestøtten i årene fremover:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag i løpet av 2026 om å regulere størrelsen på studiestøtten gjennom grunnbeløpet i folketrygden. Størrelsen kan ikke innebære lavere sats enn de som utbetales i dag.»

Grunnbeløpet i folketrygden, også kjent som G, er et grunnlag for beregninger av blant annet pensjoner, uføretrygd, og visse forsikringsytelser. En G ligger i 2025 på cirka 130.000 kroner.

Dagens studiestøtte tilsvarende på sin side 1,28 G.

Tøffe forhandlinger

– Det var veldig spennende helt til slutt, både om vi faktisk kom til enighet og hva vi kunne få til, sier Eidsvoll.

Hun understreker at det var avgjørende for SV å sikre studentene en mer forutsigbar økonomi.

– Studentene er en gruppe vi vet har veldig lite å rutte med. Når prisene har steget så mye de siste årene, er det nesten umulig å følge opp studiene uten støtte fra rike foreldre.

– Dette handler om å redusere klasseforskjeller og gi alle like muligheter til utdanning, sier Eidsvoll.

Hun forteller at de rødgrønne parlamentariske lederne satt i forhandlinger til langt på natt hos Arbeiderpartiets parlamentariske leder Tonje Brenna. Parallelt hadde SVs stortingsgruppe egne møter for å gi grønt lys til avtalen.

– Regjeringa skal komme tilbake til Stortinget så dette kommer på plass i løpet av 2026. Vedtaket skal fattes så snart som mulig, forteller hun.

Takker studentorganisasjonene

Eidsvoll retter også en takk til studentorganisasjonene som har presset på i saken.

– De som er studenter i dag er snart ferdige, men de har tatt kampen ikke bare for seg selv,

men også for dem som kommer etter. Det er viktig, sier hun.

Hun peker på at SV allerede i sitt alternative statsbudsjett har foreslått å øke studiestøtten og knytte den til grunnbeløpet i folketrygden.

– Vi har allerede vist at vi ønsker og fortsetter å prioritere studentene, sier stortingsrepresentanten.

Historisk

– Dette er en gledens dag for landets studenter, sier leder av Norsk studentorganisasjon, Sigve Næss Røtvold, til Universitas.

Han omtaler forslaget som et historisk skritt mot en bedre og mer forutsigbar studentøkonomi.

– Tusen takk til SV og MDG, som sammen med Senterpartiet, Arbeiderpartiet og Rødt har sørget for G-tilknytning av studiestøtten, sier Røtvold.

Studentlederen håper partiene handler raskt og knytter støtten til minst 1,5 G ved første mulighet.

– *Hva blir den neste kampen for NSO?*

– At vi får studiestøtten opp til 1,5 G, så vi kan konsentrere oss om studiene og leve en studietilværelse som er mer i tråd med det våre foreldre gjorde da de studerte, avslutter han.

universitas@universitas.no

KLIMAMINISTEREN:

– Regjeringen har ikke *com*

**Vi har fortsatt en økonomi der
utslipp er lønnsomt**

Andreas Bjelland Eriksen, Klima- og miljøminister (Ap)

OPTIMISTISK: Klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen (Ap) mener Norge er på vei mot 66 prosent utslippskutt.

Commitment issues

I helgen trakk MDG og SV seg ut av budsjettforhandlingene på grunn av blant annet manglende klimaambisjoner. Klima- og miljøministeren forsvarer Norges klimapolitikk, og mener ultimatumer ikke er riktig forhandlingsstrategi.

Klima

Tekst Ingemar Stirling Gundersen
Foto Adrian Heggem Misfjord

Norsk Klimapolitikk:

- + Ifølge Energidepartementet pumpet Norge opp 241,2 millioner salgbare standard kubikkmeter oljeekvivalenter i 2024.
- + SV og MDG tok lørdag pause fra forhandlingene om statsbudsjett med Arbeiderpartiet-regjeringen.
- + SV-leder Kirsti Bergstø mente budsjettet kom til å øke klimautslippene.
- + Ifølge MDG har ikke Ap vært villig til å forhandle frem en nedtrappingsplan for norsk olje- og gassvirksomhet.

Kilde: VG, Norsk Petroleum / Energidepartementet

– Jeg syntes ikke regjeringen har commitment issues, sier klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen.

Regjeringen har høstet kritikk fra ulike fronter etter fremleggningen av statsbudsjettet 2026. Regjeringens støttepartier SV og MDG har nylig trukket seg fra forhandlingene om statsbudsjettene, da de mener forslaget til statsbudsjettet kom til å øke klimautslippene i Norge. Universitas' lederartikkel i forrige uke kritiserer regjeringen for manglende ansvar på klimatoppmøtet. Andreas Bjelland Eriksen er uenig med kritikken.

– Hvis du så på hvilke land som var de mest progressive stemmene i Belém, så mener jeg at Norge absolutt var en del av dem. Vi var et av få land som var med å forplikte oss til helt konkrete ting gjennom for eksempel regnskogssatsingen til Brasil.

Bjelland Eriksen peker på at flere av landene som stilte ultimatum godtok til slutt en tekst uten et veikart for omstilling bort fra fossile brensler.

– Det betyr at ultimatumene som landene stilte ikke var reelle ultimatumer i praksis. Det mener jeg er en ganske farlig utvikling i klimapolitikken, sier Bjelland Eriksen.

– Kunstig debatt

I april 2025 la klima- og miljøministeren frem en plan der han foreslo å skjerpe klimamålene til Norge fra 50-55 prosent innen 2030, til 70-75 prosent innen 2035.

– Du lovet 70-75 prosent utslipp-skutt innen 2035, er det realistisk hvis vi fortsetter oljeletingen vi har i dag?

– Anslaget nå viser at vi er på vei mot 66 prosent utslippskutt

i 2035. 66 prosent er ikke veldig langt unna 70, men vi må likevel fremme mer klimapolitikk i årene som kommer.

– Er dere fornøyd med det?

– Vi er jo ikke fornøyd med å ligge på 66, for det er ikke 70 som vi har meldt inn som mål til FN, så selvfølgelig skal vi få på plass mer klimaomstilling.

– Er det realistisk om man ikke skal røre oljepolitikken?

– Noen ganger har vi en litt kunstig debatt om oljenæringen i Norge. Fremskrivningen til Søkeldirektoratet viser at olje- og gassproduksjonen i Norge kommer til å falle ganske brått på 2030-tallet. Store og gamle produksjonsfelt blir borte, og vi må omstille oss. Man kan like det eller ei, men det er en realitet Norge er nødt til å ta inn over seg. Det må også olje- og gassprodusentene forholde seg til.

FNs generalsekretær Antonio Guterres har bedt verdens land slutte å lete etter mer fossilt energi. Bjelland Eriksen er ikke i tvil om at Norge fremdeles tar FN på alvor.

– Jeg er enig i at det er funnet

takere i grønne næringer for å nå klimamålene. Ifølge en rapport fra Oslo Economics er det behov for mer kunnskap i nye verdikjeder som karbonfangst- og lagring, havvind og batterier.

– Equinor er fortsatt den mest attraktive arbeidsplassen for norske studenter. Det er viktig å bruke studenters kompetanse i det grønne skiftet.

Giæver lurte på hvordan regjeringen skal flytte kompetanse fra oljenæringen til omstilling.

– Jeg håper folk tenker på hvilken jobb de skal ha, og ikke bare hvilken lønn de kan få, selv om jeg skjønner at lønnen er viktig, svarer Bjelland Eriksen.

– I min første jobb var jeg veldig opptatt av at jeg skulle jobbe med fornybar energi. Da passet Norges vassdrags- og energidirektorat veldig godt som en arbeidsplass for meg.

Bjelland Eriksen peker dessuten på at han kjenner mange som jobber i Equinor, og opplever at det er en jobb med mening.

– Om man er geolog, håper jeg man kan begynne å jobbe med karbonfangst og lagring. Det

For mange studenter handler det om å få jobb eller ikke

Julia Giæver, initiativtaker for Den Grønne Studentbevegelsen

mer olje og gass enn det vi kan forbrenne for å overholde målene i Parisavtalen. Guterres sier ikke noe om hvor de ressursene er, og hvilke ressurser vi skal eller ikke skal utvikle.

Klima- og Miljøministeren påpeker at Norge er den eneste nettoeksportøren av olje og gass igjen i Europa.

– Nesten all oljen vi produserer leveres til andre land. Det vi gjør i Norge må henge godt sammen med det som for eksempel skjer i Tyskland.

tror jeg er en spennende reise å kunne være med på, selv om det er en vanskelig en. Vi har fortsatt en økonomi der utslipp er mer lønnsomt enn å ikke slippe ut, sier Bjelland Eriksen.

– Arrogant

Giæver mener ministeren er arrogant når han nevner lønn som faktor.

– For mange studenter gjelder det å få jobb eller ikke, heller enn lønn. Om man studerer Energi og miljø i Trondheim og utdanner seg til å bli ingeniør, så er det van-

Norge er et oljeselskap med et land

Eivind Trædal, sentralstyremedlem i MDG

Bekymret for jobbmarkedet

Julia Giæver (27) er initiativtaker til Den grønne studentbevegelsen. Det er en landsomfattende organisasjon som jobber for klimakamp på studentenes premisser, og har som mål å bruke makt til å stille klimakrav til fremtidige arbeidsgivere. Hun peker på at det kan mangle opp mot 115.000 arbeids-

skelig å få jobb. Jeg syntes det er drøyt å be studenter velge grønne arbeidsplasser, men ikke å legge samme ansvar på staten.

Giæver sikter til at Equinor i februar 2025 kuttet i fornybarmål, og økte utsiktene for olje- og gass. Dette ble varslet i den årlige strategipdateringen.

I en epost til Universitas, svarer

Bjelland Eriksen kritikken fremført av Giæver. Han skriver at han ikke ber studenter velge grønne arbeidsplasser, men at studenter også må følge egne interesser i letting etter jobb.

«Heldigvis har vi et godt arbeidsmarked i Norge, hvor de fleste studenter får jobb raskt etter studiene. Etter hvert har det også blitt flere jobbmuligheter innen teknologi og grønn omstilling. Det er bra, og trolig en trend vi kommer til å se fortsette i årene som kommer», skriver Bjelland Eriksen.

Påstått løftebrudd om MVA-kutt

I valgkampen lovet Bjelland Eriksen sykkollektivet Fæbrik at merverdiavgift (MVA) på reparasjoner og brukvarer skulle kuttet. Dette er

kom til å klare det i løpet av denne fireårsperioden, og det sa jeg ja til. Det er en liten stund igjen av denne perioden. Jeg synes det er bra at både Fæbrik-jentene og MDG er utålmodige. Dette handler som alt annet om prioriteringsspørsmål, men det er alltid vanskelig å få penger til ting på statsbudsjettet.

– Elefanten i rommet

Trædal er uenig med Bjelland Eriksens påstand om at ultimatum er en farlig klimapolitikk.

– Det som er farlig er å fortsette med fossil energi. Det sier alt om fossilbransjens makt at det går an å diskutere klimapolitikk internasjonalt uten å snakke om elefanten i rommet. Man kan ikke ha lest en side av en klimarapport uten å forstå at utfasing av fossil energi er selve poenget.

– Norge er et oljeselskap med et

GRØNNE JOBBER: Stifter av Den grønne studentbevegelsen Julia Giæver (27) mener ministeren er arrogant.

det ingen tegn til i forslaget til statsbudsjettet. Senere har de anklaget Bjelland Eriksen for løftebrudd.

Eivind Trædal, sentralstyremedlem i Miljøpartiet de Grønne (MDG), stiller seg bak kritikken.

– Jeg hadde nettopp en saftig regning på reparasjon selv. Hvis man skal sørge for at folk ikke bruker og kaster, er det å gjøre det billig å reparere ting med lavthengende frukt. Det skal ikke være billigere å kjøpe nytt enn å reparere ting. Jeg tror mange synes den politikken er rar, og det er rart at ikke Arbeiderpartiet har funnet en løsning på det.

Klima- og miljøministeren understreker at det er lenge igjen av regjeringsperioden.

– Jeg ble spurt om jeg trodde vi

land, ikke et land med et oljeselskap. Norge liker ikke implikasjonene av FN's klimaråds funn. Vi har mye penger, og ønsker ikke å rokke med Norges største industri, hevder Trædal.

Trædal har ikke full tillit til at Ap kommer til å nå målene om minst 75 prosent kutt innen 2035.

– Det skjer ikke med Aps plan. De har signalisert veldig tydelig at de vil tilbake til linjen om at vi skal betale oss fri gjennom kvotekjøp i utlandet, istedenfor i Norge.

Trædal mener klimapolitikken eksemplifiserer signalene Ap sender til støttepartiene sine.

– Man må minne dem på at hverken Senterpartiet, Rødt eller MDG er lokallag i Ap.

Holder minnet om hjemlandet i live

Fire norsk-afghanske kvinner har gått sammen om ett mål: å drive folkeopplysning om Afghanistan.

Afghanistan

Tekst & Foto Adrian Heggem Misfjord

– Vi vil at den norske befolkningen skal vite mer om Afghanistan bak overskriftene. Vi vil skrelle unna de ytterste, overfladiske lagene, slik at man virkelig blir kjent med landet, forteller Eman Ghazniwal som studerer statsvitenskap med Honours ved Universitetet i Oslo (UiO).

Med podkasten «Sada - historier fra Afghanistan» skal kvinnene gi en stemme til temaer som ikke nødvendigvis snakkes høyt om, verken her i Norge eller i Afghanistan.

– Jeg tenker podkasten vil være for alle. Den vil være både for Henrik og for Fatima, forteller Marwa Fakhari, samfunnsøkonom og journalistikkstudent ved Oslomet.

– Mange forbinder nok landet kun med burka og Taliban-offiserer med langt skjegg og piskestokker.

Fakhari mener dette kun er en del av bildet, og peker på den liberale oppblomstringsperioden fra 1950 til 1970, og kvinners posisjon i samfunnet under den vestlig-vennlige regjeringen på 2000-tallet.

Tverrfaglig kvartett

De fire kvinnene er ikke bare samarbeidspartnere, men også venninner. Noe Ghazniwal og Fakhari tenker er en stor styrke.

– Det er mange mørke temaer, og vi vil jo ikke at folk skal bli traumatiserte av å høre på oss heller. Podkasten skal være fylt av humor, egne historier, men også fakta, selvfølgelig, sier Ghazniwal.

I tillegg til Ghazniwal og Fakhari, består kvartetten av Nilofar Anwar, advokatfullmektig og styremedlem i Afghanistankomiteen, og Nilofar Nori som studerer statsvitenskap og sosiologi. I 2019 var Nori 18 år gammel, og Norges yngste ordfører kandidat for Sosialistisk Venstreparti i Hadsel kommune.

– Det er en stor fordel at vi har så forskjellige bakgrunner. I en episode fortalte Anwar om hvor urettferdig rettssystemet er for kvinner i landet. Selv om jeg har bodd store deler av livet mitt i Afghanistan, var det mye jeg ikke visste. Jeg fikk skikkelig gåsehud, forteller Ghazniwal.

Fri presse under press

Finansiell støtte til prosjektet kommer fra Unesco, og tidligere NRK-journalist Kristine Ramm har vært initiativtaker. Målet er å trene opp

RESTOPPTAK: Siste rest av podkastserien er nå spilt inn i kjelleren på Sentralen, og publiseres på Spotify 15. januar. Bak fra venstre: Eman Ghazniwal og Marwa Fakhari. Foran fra venstre: Nilofar Nori og Nilofar Anwar.

afghanske kvinner i journalistikk, som en motvekt til de stadig verre forholdene afghanske journalister nå jobber under. Ifølge tall fra Unesco har 80 prosent av kvinner i mediebransjen sluttet i jobbene sine på grunn av den nye Taliban-regjeringen. De kvinnene som fortsatt jobber må dekke seg til fra topp til tå, og er stadig utsatt for inspeksjoner på arbeidsplassen.

– Det er et paralyisert og lammet samfunn som trenger et talerør. Om jeg hadde vært ung kvinne i Afghanistan og visst at det fantes kvinner i Norge som talte min sak, tror jeg det hadde betydd mye, forteller Fakhari.

Familien hennes flyttet til Norge da Fakhari var elleve år gammel, fordi faren skulle jobbe på den afghanske ambassaden i Oslo. Hun har

alltid brent for journalistikk, men tanken på å være synlig i den norske medieoffentligheten med hijab, gjorde at hun satte drømmen på pause.

– På videregående var jeg den eneste i klassen som gikk med hijab og måtte tåle mange tøffe spørsmål, også fra lærerne, som jeg følte satte meg i et dårlig lys. De spurte blant annet høyt i klassen om det var vanlig at vi ble slått av mennene våre, forteller hun videre.

Kommentarene og spørsmålene gjorde at hun tok avstand fra egen kultur, og istedenfor journalistikk tok hun en master i samfunnsøkonomi.

– Det var lettere å gjemme seg blant bøker og håndfast teori, som Keynes-modellen, BNP, økonomisk liberalisme, og så videre.

Etter mastergraden er det med nyvunnen selvtilit at Fakhari nå

har turt å starte på en bachelorgrad i journalistikk ved Oslomet.

En nasjonal depresjon

Et av temaene de vil belyse i podkasten, er utfordringene med psykisk helse i landet. Et tema Ghazniwal tenker ikke blir snakket nok om i Afghanistan, fordi helsevesenet til enhver tid står overfor mer akutte problemer. Ifølge Afghan Witness er selvmord blant unge menn et stort problem, der arbeidsledighet pekes på som en av grunnene. Blant kvinner er det store problemer med blant annet bevegelsesfrihet, tvangssekteskap og utestengelse fra utdanning.

– Vi må tørre å snakke om disse vonde teamene. Hvis ikke jeg snakker om det i podkasten, hvem kommer til å snakke om det?

Ifølge Ghazniwal går landet gjennom en nasjonal depresjon. Selv om samfunnet hadde gått tilbake til en normal situasjon hvor alle jobbet og hadde tatt utdanning, tror hun de psykiske plagene

Podkasten vil være for alle. Den vil være både for Henrik og for Fatima

Marwa Fakhari, samfunnsøkonom og journalistikkstudent ved Oslomet

fortsatt ville ha vært der.

– Jeg tror ingen afghanere vil klare å leve normale liv igjen, om de ikke får bearbeidet alt de har vært gjennom.

Nederlaget i Afghanistan

Det var lenge håp om et annet samfunn i landet, og fra 2000 til 2019 økte den gjennomsnittlige levealderen med åtte år. Mye takket være innsatsen fra Norge og andre land, viser en fersk rapport som ble lagt på bordet til Utenriksdepartementet (UD) i november. Fakhari peker også på at i den perioden var mange kvinner var i jobb:

– Vi hadde kvinnelige forelesere, økonomer og leger.

Mye av denne utviklingen er nå blitt reversert, som følge av Taliban sin maktovertagelse i 2021. Rapporten har den talende tittelen: «Nederlaget – Norge i Afghanistan 2015-2021». Etter 20 år og 30 milliarder kroner investert i militære operasjoner og bygging av sivil infrastruktur, mislyktes det å bygge en demokratisk stat.

– Norge er jo med i Nato, og mange norske familier har sendt sønnene eller døtrene sine til Afghanistan. Det er klart at Afghanistan og tematikene vi tar opp i podkasten berører mange, forteller Fakhari.

Bistandskutt

Noe podkast-kvartetten tror hadde hjulpet hjemlandet, er økt bistand. Likevel foreslår regjeringen i årets statsbudsjett et nytt kutt i den langsiktige utviklingsbistanden til Afghanistan, for sjette året på rad. I 2019 var bevilgningen på 574 millioner, mens den nå er nesten halvert.

– Jeg føler ikke det har vært nok refleksjon rundt Norges rolle etter uttrekningen. Å fortsette med kutt i bistanden føles litt ut som en ansvarsfraskrivelse, og at man bare gir opp, sier Ghazniwal oppgitt.

I et e-postsvar til Universitas skriver statssekretær i UD Andreas Kravik at bistanden fortsatt er på et høyt nivå, selv om bistanden har gått ned.

«Samtidig er vi tydelige i vår kritikk av Talibans alvorlige brudd på kvinners og jenters rettigheter, og arbeidet med å beskytte og styrke disse rettighetene fortsetter å være en sentral del av all norsk innsats. Den kraftige reduksjonen i internasjonal støtte til Afghanistan er bekymringsfull, og vi er derfor fornøyd med at norsk bistand til Afghanistan fremdeles ligger på et betydelig nivå», skriver statssekretæren.

Han peker på at UD har økt støtten til Verdensbanken sitt fond for verdens fattigste land med 50 prosent, sammenlignet med for tre år siden. Det tilsvarer en økning på fem milliarder kroner. Afghanistan er et av 75 land som mottar støtte gjennom dette fondet.

Kabuls Grünerløkka

På grunn av terrorfaren fra Taliban, ble den amerikanske skolen Ghazniwal studerte ved i Kabul stengt allerede i 2015. Som 16-åring begynte hun derfor å undervise barn i engelsk.

Jeg tror ingen afghanere vil klare å leve normale liv igjen, om de ikke får bearbeidet alt de har vært gjennom

Eman Ghazniwal, statsvitenskapsstudent ved UiO

– Det hadde knust meg om jeg skulle ha fortsatt å bo i Afghanistan, uten å kunne jobbe og undervise jenteelevne mine i engelsk.

Ghazniwal bodde i det hun selv omtaler som Kabul sitt svar på Grünerløkka. Det var en del av byen som var på vei opp og frem, og hun var ofte ute på kafé med venninner. Både menn og kvinner kjente på en gryende fremtidstro, der hardt arbeid og utdanning ble belønnet.

– Jeg vokste opp i et relativt demokratisk land. Der vi hadde troen på et likestilt liv og at vi hadde en plass i samfunnet. Å først ha kjent på den friheten, og så få den tatt fra seg, har vært veldig vanskelig.

Trøst i kulturen

Noen dager etter at Taliban gjenerobret makten, flyktet Ghazniwal til Norge. Både hun og Fakhari trekker frem hvor viktig kulturen er, for å holde håpet om et annerledes Afghanistan i live.

– Vi er et utrolig gjestfritt og kollektivistisk land, der vi hjelper hverandre. Vi har nydelig mat, poesi og musikk, forteller Fakhari.

Hun anbefaler blant annet Ahmad Zahir, landets første popstjerne. Han er blitt et symbol på Afghanistan i fredstid, før Sovjetunionens invasjon i 1979.

– Det er veldig viktig å holde Afghanistan levende gjennom å lese dikt og lytte til musikk. Om du ser meg på Blindern går jeg mest sannsynlig i et klassisk fargerikt sjal, avslutter Ghazniwal, og legger til:

– Afghanistan har gitt meg mye vondt, men mest av alt har det gitt meg en styrke, og en evne til å aldri miste håpet, selv i de mørkeste stundene.

ANNONSE:

Tilbudsguiden

AVIS

Pen sum for studenter:

MORGENBLADET

10 uker for 10 kroner

Derefter 50 % studentrabatt

Bestill på morgenbladet.no/student

DANS

DANSESTUDIOET FOR ALLE

SUBSDANS

GRATIS PRØVETIME

10% STUDENTRABATT

SUBSDANS ER ET VARMT OG INKLUDERENDE DANSESTUDIO MIDT I OSLO MED FOKUS PÅ KVALITET, DANSEGLEDE OG FELLESSKAP!

SUBSDANS.NO

MUSEUM

Nasjonalmuseet

Utstillinger • Arrangementer • Åpninger
Klubbkveld • Bibliotek • Foredrag

Student under 30 år: 120,-
Medlem U25: 349,-

N

KINO

100

HUNDRE PÅ MANDAG

180

U-28 ÅR PÅ TEATER

vegascene.no

HÅRFJERNING - LASER

OSLO LASERKLINIKK

STUDENTRABATT – Hver time, hele året!

Profesjonelle hud- og laserbehandlinger utført av lege og helsepersonell med 20+ års erfaring.

Behandlinger: Laser hårfjerning, Pigmentflekker & blodkar, Akne & aknearr, Hudfornyeelse, Alle typer injeksjoner, Fjerning av føflekker, fettkuler og andre utvekster, Fjerning av uønskede tatoveringer

🎓 Egne studentpriser + ekstra rabatt på flere behandlinger!

Trygt, moderne og prisvennlig – midt i Oslo.

📍 Hegdehaugsveien 1, 0352 Oslo

🌐 www.oslolaserklinikk.no

☎ 473 75 218

lillelaser

DIN KOSMETISKE KLINIKK

Laser: Akne, arr, kviser og hårfjerning

Lillelaser
Lilleakerveien 31, Oppgang A
0283 Oslo

Tlf: 22 64 70 70
www.lillelaser.no

Vis studentkort og få 25-30% av hver enkelt behandling

Tilbudsguiden

AVIS

Pen sum for studenter:

MORGENBLADET

10 uker for 10 kroner

Derefter 50 % studentrabatt

Bestill på morgenbladet.no/student

Dagsavisen

Få 50 % studentrabatt på Dagsavisen!

Bestill her:
abonnement.dagsavisen.no/student

dagsavisen@mediaconnect.no
Tlf: 22 99 80 00
www.dagsavisen.no

LYD- OG LYSUTLEIE

Skal du ha fest?

Utleie av:

- Lyd
- Lys
- Aktivitetsleker
- ute/innekino
- Sceneteknisk
- Silent Disco

10% Student rabatt

DJ BOOKING NORGE AS
www.djb.no

Alt av artister og underholdere

FORENING

Er du student og forfatter eller aspirerende forfatter?

Da kan du bli studentmedlem hos oss!

I Forfatterforbundet kan du bli kjent med andre forfattere, få råd om rettigheter og kontrakter – og delta på lærerike seminarer, fagdager og webinarer.

forfatterforbundet
fagforeningen for norske forfattere

finansb FORBUNDET

På vei inn i finansbransjen?

Som studentmedlem i Finansforbundet får du tilgang til

faglige eventer, hjelp med jobbsøknad, CV og arbeidskontrakt

og mange andre fordeler på vei inn i arbeidslivet.

Skann QR-koden for å bli medlem for kun kr. 250/år.

DANS

DANSESTUDIOET FOR ALLE

SUBSDANS

GRATIS PRØVETIME

10% STUDENTRABATT

SUBSDANS ER ET VARMT OG INKLUDERENDE DANSESTUDIO MIDT I OSLO MED FOKUS PÅ KVALITET, DANSEGLEDE OG FELLESSKAP!

SUBSDANS.NO

MUSEUM

Nasjonalmuseet

Utstillinger • Arrangementer • Åpninger
Klubbkveld • Bibliotek • Foredrag

Student under 30 år: 120,-
Medlem U25: 349,-

N

KULTUR

Sentralen

Konsert, utstilling og musikk
Kunst, teater og dans
Quiz, sosialt og kreativt
Bokanvisning, lanseringer, samlinger og utstillinger
Festivaler
Åpen mikrofon

sentralen.no

HÅRFJERNING - LASER

OSLO LASERKLINIKK

STUDENTRABATT – Hver time, hele året!

Profesjonelle hud- og laserbehandlinger utført av lege og helsepersonell med 20+ års erfaring.

Behandlinger: Laser hårfjerning, Pigmentflekker & blodkar, Akne & aknearr, Hudfornyeelse, Alle typer injeksjoner, Fjerning av føflekker, fettkuler og andre utvekster, Fjerning av uønskede tatoveringer

🎓 Egne studentpriser + ekstra rabatt på flere behandlinger!

Trygt, moderne og prisvennlig – midt i Oslo.

📍 Hegdehaugsveien 1, 0352 Oslo

🌐 www.oslolaserklinikk.no

☎ 473 75 218

lillelaser

DIN KOSMETISKE KLINIKK

Laser: Akne, arr, kviser og hårfjerning

Lillelaser
Lilleakerveien 31, Oppgang A
0283 Oslo

Tlf: 22 64 70 70
www.lillelaser.no

Vis studentkort og få 25-30% av hver enkelt behandling

STREIKER FOR PALESTINA: – Fagbevegelsen har makt til

Torsdag samlet fagforbundet NTL tillitsvalgte og medlemmer på Frederikkeplassen til politisk streik. De krever at Oljefondet trekker seg ut av Israel.

Oljefondet

Tekst Sesina Mahary Kuflu
Foto Jesper Solomon

– I dag møtes vi fordi vi har en politisk streik med krav om å stoppe folkemordet og trekke Oljefondet ut av Israel, forteller nestleder i fagforbundet for ansatte i staten, Norsk Tjenestemannslag (NTL), Alex Hjelme. Universitas møter ham på Fredrikkeplassen på Blindern, der NTL-medlemmer og tillitsvalgte er samlet for å markere streiken.

Oljefondet er verdens største statlige investeringsfond og har ansvaret for å forvalte Norges olje- og gassressurser. Det er Finansdepartementet som har overordnet ansvar for Oljefondet.

Velferdsstat uten folkemord

Vegard Møkleby, som vanligvis jobber som seniorkonsulent på Institutt for informatikk står på Fredrikkeplassen med et skilt hvor det står «Velferdsstat uten folkemord».

– Vi vil ha en velferdsstat som ikke har tjent pengene sine på okkupasjon, drap av uskyldige, og på utsletting av en folkegruppe, sier Møkleby.

Møkleby er blant de titalls ansatte fra UiO som har forlatt arbeidsplassen for å demonstrere mot Oljefondets investeringer i Israel. For han er denne streiken en del av et større bilde.

– Det er viktig for meg å være her i dag, fordi jeg er opptatt av at vi lever i et solidarisk samfunn. Og så er jeg opptatt av at det vi skal leve av i fremtiden er rene penger, og ikke skitne folkemordpenger.

Oljefondets investeringer

– Det er Regjeringen og Stortinget som står ansvarlig for politikken som føres. Det er den vi skal prøve å endre, forteller Hjelme og viser til Stortingets vedtak om å sette Etikkrådet på pause til nye retningslinjer er på plass.

– Framfor at Oljefondet forvaltes forsvarlig og ordentlig, har man lagt opp til at det ikke finnes noe fungerende etisk apparat for å sørge for at vi har en hensiktsmessig forvaltning av oljen, sier Hjelme.

Etikkrådet er utnevnt av Finansdepartementet for å overvåke selskapene Oljefondet har investert i og passe på at de etiske retningslinjene satt av Finansdepartementet følges.

På hjemmesiden deres står

ORGANISERTE AKTØRER: NTL-medlemmer og tillitsvalgte på vei fra Fredrikkeplassen til Stortinget for å demonstrere sammen med LO.

SKILT: Møkleby er opptatt av hva slags verdier Velferdsstaten er bygget på.

det at retningslinjene bygger på et verdigrunnlag som har bred støtte i befolkningen, som blant annet menneskerettigheter. Med det som flere organisasjoner, deriblant FN-kommisjonen, har konkludert er et folkemord i Gaza, og en pågående ulovlig israelsk okkupasjon av Vestbredden som har

vart siden 1967, krever flere norske aktører at Oljefondet trekker ut investeringer med koblinger til Israel. Landsorganisasjonen i Norge (LO), paraplyorganisasjonen til NTL, er en av dem. Hjelme presiserer viktigheten av at organiserte aktører går ut i streik.

– Det er en utrolig alvorlig konflikt som har pågått altfor lenge. Vi i fagbevegelsen er bygget på solidaritet, og viser også solidaritet med de menneskene som er utsatt for folkemordet, krigen og okkupasjonen i Palestina, sier Hjelme, og legger til:

– Fagbevegelsen har, som det organiserte sivilsamfunnet, makt til å sette krav.

Ifølge Hjelme er politisk streik det kraftigste kampmiddelet fagbevegelsen har. Det innebærer at medlemmer og tillitsvalgte drar fra arbeidsplassen for å demonstrere.

Et etikkråd uten etikk?

NTL og LO er ikke de eneste som har stilt spørsmål ved Oljefondets investeringer i Israel. I år har flere politiske partier, blant annet So-

sialistisk Venstreparti (SV), og humanitære organisasjoner som Redd Barna, engasjert seg i spørsmålet om Norges investeringer i Israel. Det har ført til regjeringens beslutning om å sette Etikkrådet på pause.

Hjelme forteller at NTL har støttet palestinere i flere år, og han var kjapp til å påpeke Olje-

Oljefondet skal forvaltes utenfor det politiske med høyest mulig avkastning?

– Vi mener det må være et absolutt krav at vårt pensjonsfond ikke bygges på okkupasjon og menneskerettighetsbrud. Velferdsstaten skal ikke bygges på folkemord.

– Hva tenker du om kritikken

Jeg er opptatt av at vi ikke skal leve av skitne folkemordpenger

Vegard Møkleby, seniorkonsulent i studentadministrasjonen på Institutt for informatikk ved UiO

fondets mangel på etterlevering av eget etisk regelverk.

– Når regjeringen nå har satt Etikkrådet ut av spill, har man ingen myndighet eller noen som sørger for at man faktisk i det hele tatt etterlever sine etiske standardkrav.

– Hva med argumentet om at

av Etikkrådet, før de ble satt på pause?

– Vi ønsker en full økonomisk boikott av Israel. Vi ser at Israels økonomi og okkupasjonen er så tett sammenvevd at det ikke gir mening å skille klart mellom hva som foregår på okkupert område og ikke. Det er

å sette krav

kott av Israel står like sterkt. SV tok til og med tilbake ultimatumet om å trekke tilbake investeringer som bidrar til okkupasjon og folkemord.

På spørsmål om kravet har endret seg i lys av våpenhvilen, svarer Hjelme at den politiske streiken har vært jobbet med siden vedtakene som ble gjort i LO-kongressen i vår.

– Og med den våpenhvilen,

Fagbevegelsen er bygget på solidaritet

Alex Hjelme, nestleder i NTL UiO

slik vi ser det, er det en rekke spørsmål som er ubesvarte. Den vil neppe føre til noen varig løsning på konflikten, og neppe føre til noen slutt på okkupasjonen av Palestina, mener Hjelme.

Sammen med resten av NTL-gjengen på Frederikkeplassen står Ida Fagervold, ansatt ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, og Fanny Kvamme-Vik, ansatt ved SV-info.

De er heller ikke overbeviste om våpenhvilen.

– Det er jo en våpenhvileavtale som har blitt brutt gjentatte ganger. Både nå og historisk. Så det er jo på ingen måte nok, sier Fagervold.

Etiske hensyn til fondet

Statssekretær Torgeir Michaelsen (Ap) fra Finansdepartementet svarer på kritikken fra Hjelme. På kommentaren om mangel på et fungerende etisk apparat, skriver Michaelsen til Universitas:

«Etiske hensyn skal fortsatt være en del av forvaltningen av fondet mens gjennomgangen av de etiske retningslinjene pågår. Vi skal selvsagt overholde våre folkerettslige forpliktelser, og Etikkrådet skal fortsatt identifisere selskaper som vekker bekymring basert på de samme kriteriene som tidligere.»

Vi ba også om en kommentar om Oljefondets mangelfulle levering av etiske retningslinjer, og til det skriver han:

«Av de 43 israelske selskapene fondet har gått ut av de siste årene, har syv nedslag vært etter råd fra Etikkrådet. De resterende har banken gjennomført innenfor sitt mandat.»

Michaelsen presiserer at formålet med å sette Etikkrådet på pause er å tilpasse, ikke svekke, etikken til fondet.

NESTLEDER: Hjelme mener at politisk streik er en av styrkene til fagbevegelsen.

universitas@universitas.no

MAKTAS YNGSTE

Stortingets største Sweeney-fan

Han ble ordfører som 22-åring, digger Sydney Sweeney og har syklet tur-retur Norge–Ukraina til støtte for landet. Jonas Andersen Sayed lurert fortsatt på hva han skal bli når han blir stor.

Maktas yngste

Tekst August Alver Solli
Foto Adrian Heggem Misfjord

– Du har nå gjort din entré på Stortinget som 28-åring. Hva er ditt største ønske innen du fyller tredve?

– Jeg må finne ut hva jeg vil når jeg blir stor. Da jeg var ferdig i jobben som ordfører, tenkte jeg at det endelig var min tur. Men så havnet jeg jo øverst på stortingslisten.

Om dagen pendler Jonas Andersen Sayed mellom huset sitt i Sokndal pendlerboligen i Oslo.

– Du har papirene på plass?
– Det har jeg trippelsjekket, haha.

– Sokndal versus Oslo. Pros and cons?

– Det er jo Sokndal som er hjemmet. Oslo er jo en stor by, og jeg kjenner på at jeg er en liten bygdegutt i storbyen. Jeg må fortsatt bli vant til alle rotene jeg møter på vei til og fra pendlerboligen.

– Er du redd for å bli stormannsgal på Stortinget?

– Som ung må du være ydmyk. Vi unge kan bidra med mye nå og i fremtiden, men du må ikke bli for høy på deg selv.

– Under årets valgkamp publiserte Rogaland KrF flere videoer av deg der du er ikledd dongeritøy og etterlignet Sydney Sweeneys Jeans(/genes)-reklame. Er du en trendsetter i KrF?

– Folk kan jo tenke at KrF er forsiktige med å kaste seg på sånt. Men i de små partiene er det ikke så tungveiende strukturer.

– Det er lettere å yppe litt?

– Det er lettere å yppe litt. Så var det jo ikke alle av de eldste i partiet som skjønte referansen, men det traff godt blant de unge, haha.

– Sydney Sweeney eller Greta Thunberg?

– ... Sydney Sweeney.

– Hvorfor det?

– Jeg tror nok at jeg og Greta hadde kranglet mye. Hun virker veldig prinsippfast.

TRENDSETTER?: Det er ikke så tungveiende strukturer i de små partiene. Da er det lettere å yppe litt, forteller Sayed.

– Du gir også et stort nei til narkotika og nei til formueskatt på arbeidende kapital. Nachspiel med Tobias Stokkeland eller Amrit Kaur?

– Tobias faktisk. Jeg viber godt med folk fra sørlandet.

– Din partileder Dag Inge Ulstein sa til VG at det er én ting som er bedre enn spenn: sex. Hva rangerer du høyest av de to?

– Hahaha, ingen kommentar.

– Tilbake til fortiden din. Arbeiderpartiets Håvard Handeland slo rekorden din som tidenes yngste ordfører – ordfører som 19-åring ble han. Bittert?

– Det går helt fint. Han er en sykt kul type. Alder i seg selv er aldri et godt argument for å holde unge folk tilbake. De må

Jeg viber godt med folk fra sørlandet

Jonas Andersen Sayed

vurderes på lik linje med de som er førti pluss.

– I 2023 syklet du tur-retur til Ukraina, og du virker å ha et svært sterkt engasjement for fred i landet. Hvor stammer engasjementet fra?

– Da jeg så hvordan hele lokalsamfunnet i Sokndal ble engasjert etter at flyktningene kom. Et par pensjonister i Sokndal stiftet en støtteorganisasjon, og i den sammenheng har jeg vært med på å kjøre ned flere biler med utstyr til Ukraina. Jeg har

Universitas blir kjent med de yngste på Stortinget

Jonas Andersen Sayed (KrF)

+ Født i 1997

+ Nyvalgt stortingsrepresentant for Kristelig Folkeparti (KrF) i Rogaland

+ Sitter i utenriks- og forsvarskomiteen og kontroll- og konstitusjonskomiteen på Stortinget

+ Ble i 2019 tidenes yngste ordfører i Sokndal kommune

blitt kjent med flere ukrainske politikere, aktivister og masse flotte folk i landet.

Sayed legger til:

– Det er jo ikke bare moralsk riktig at Ukraina vinner en fred på deres premisser. Det er og viktig for Norges og Europas sikkerhet.

– Pride- eller Palestinaflagg i skolegården?

– Verken-eller med politiske markeringer i skolegården. Å bruke flagg i diskusjoner er selvfølgelig greit, men hvilke flagg som skal vaie på skolens flaggstenger er noe helt annet.

– Ingrid Olina Hovland har fått over 40.000 underskrifter mot seg etter abort-uttalelsene. Hvordan hadde du taklet det om det var deg?

–Det er jo helt absurd at så mange som verken er medlemmer eller noen gang har stemt KrF skal ha en mening om hvem som er fremste tillitsvalgt i KrFU. Hun har stått fint i det, og jeg håper jeg hadde taklet det likt.

universitas@universitas.no

SPRENGT KAPASITET PÅ BI:

Flere titalls bedt om å snu i døra

Eksamensperioden preges av fulle lesesaler. På BI har de satt i gang et tiltak litt utenom det vanlige.

Vektene

Tekst Selma Stephansen
Foto Adrian Heggem Misfjord

Kampen om leseplassene i eksamenstiden er i gang. I forrige uke var rundt 80 studenter på plass utenfor BIs hovedinngang før høyskolen åpnet klokken halv åtte, for å kapre seg en plass, ifølge Journalen. BI har derfor satt i gang et tiltak litt utenom det vanlige: For å gå inn på biblioteket må du nå forbi to vektene.

– Det føles litt rart, forteller Paul Niggenaber (23) fra Tyskland og Taya Kameneva (21) fra Russland. De har begge flyttet til Norge for å ta en master i Data Science ved den norske businessskolen.

Utenfor lesesalen på BI i Nydalen står to vektene og krever fremvisning av studentbevis fra alle forbipasserende. Som utenfor en eksklusiv nattklubb holder én etter én opp lysende mobilskjermer. Vekterne nikker og de slippes forbi.

– Jeg vet ikke om dette er vanlig praksis her, men vi ble litt overrasket da vi plutselig måtte forbi to vektene på vei inn på biblioteket, sier Niggenaber.

– Dere har ikke opplevd noe lignende hjemme?

– Nei, aldri, ler de to masterstudentene.

Flere titalls bortvist

Da Universitas mandag formiddag var på besøk på BI, ble vi møtt av to hyggelige Securitas-vektene ved inngangsdøren til lesesalen.

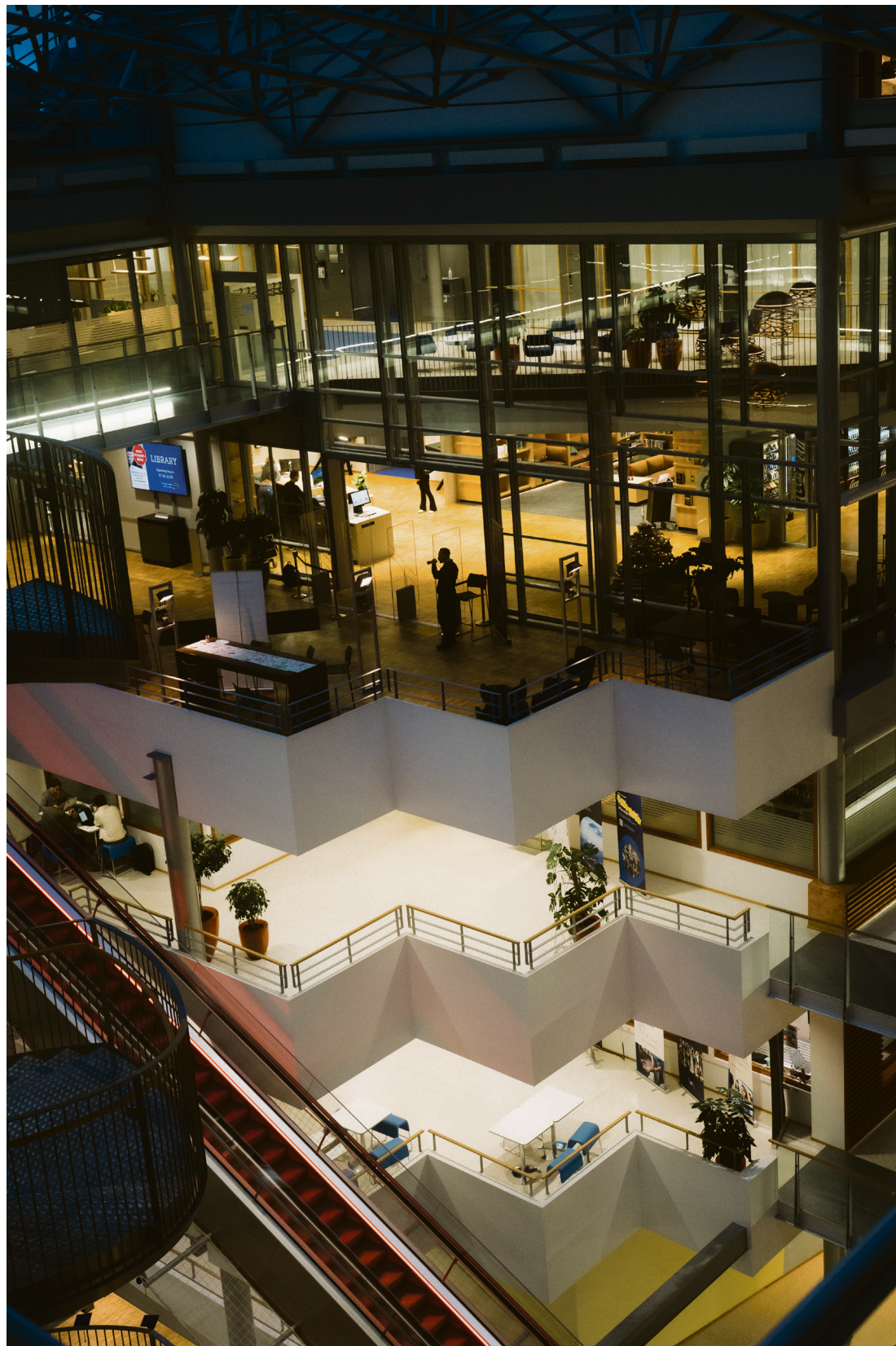
– Hittil i dag har vi bortvist

Studenter står ofte utenfor skolen før den åpner i håp om å få en god plass

Angelica Sophie Frantz,
akademisk ansvarlig i Biso

seks personer uten studentbevis, forteller vekteren Abubakir Shekarchi.

Han viser frem listen over antall bortviste. Flere titalls hver dag er notert. En dag forrige uke ble 25 personer bedt om å snu i døra.

BORTVIST: Flere titalls personer er blitt bortvist fra BIs bibliotek.

Men samtalen utenfor lesesalen varer ikke lenge. BIs egen vektor dukker plutselig opp, og er ikke fornøyd. For å snakke med BIs studenter må man visst ha skriftlig tillatelse fra kommunikasjonsenheten.

Universitas blir geleidet ut av bygget.

I en e-post mandag ettermiddag beklager BIs kommunikasjonsrådgiver Veronica Turnage hendelsen.

«Vi trenger ikke normalt en søknad dersom journalister ikke skal filme eller ta bilder, så beklageligvis kan det virke som at det

oppstod en misforståelse i dag», skriver hun.

Uvedkommende tar opp plassene

Turnage forklarer videre at BI i vår fikk tilbakemeldinger om at studenter som ikke studerte ved høyskolen benyttet seg av leseplassene. For å undersøke dette gjennomførte de en kontroll av studentbevis med vektene på campus.

«Dette fikk vi positive tilbakemeldinger på fra våre studenter. Derfor er dette noe vi også gjennomfører under pågående eksa-

mensperiode», skriver kommunikasjonsrådgiveren i en e-post.

Studentene Kine Hovland (20) og Selina Torp Dahl (20) forteller at de la merke til vekterne for første gang for et par uker siden.

– Det er ekstremt fullt her i eksamensperioden, så det gir mening at de har satt i gang et slikt tiltak, sier Hovland og Dahl.

De tar begge bachelor i HR og er akkurat ferdig med eksamen.

– Vi tenker ikke så mye over at det er vektene der. Når det er så stappa som det er nå er det fint at plassene som er igjen faktisk går til de som studerer her.

STUDENTBEVIS: For å komme inn på biblioteket må alle nå vise gyldig studentbevis.

– Ekstra trygghet

Angelica Sophie Frantz, akademisk ansvarlig i BIs studentorganisasjon Biso, bekrefter at det i eksamensperioden er en kamp om plassene.

– Studenter står ofte utenfor skolen før den åpner i håp om å få en god plass. Vi i Biso mener det skal være 0,5 leseplasser per student, noe vi ikke har i dag, sier Frantz.

Hun mener det er et godt tiltak av BI å plassere vektene ved biblioteket.

Det er ekstremt fullt her i eksamensperioden

Kine Hovland (20),
student ved BI

– Det kan naturligvis være litt rart i starten, men vårt inntrykk er at det gir studentene ekstra trygghet, og at de forstår hensikten. Det var faktisk studenter som først etterspurte vektene ved biblioteket, fordi de ønsket å sikre at plassene ble brukt av BI-studenter.

Turnage bekrefter at det kan være utfordrende å finne plass de siste ukene før eksamen. I år har de tatt i bruk eksterne lokaler i Nydalen med ledige studieplasser i eksamensperioden.

«I tillegg er vi i gang med å omdisponere arealer fra administrasjonen til studentene. Fra 2026 vil dette gi rundt 800 kvadratmeter ekstra studentareal», skriver Turnage.

universitas@universitas.no

UNIVERSITAS SØKER MELLOMLEDERE

Fra januar åpner det spennende stillinger i Universitas. Vi er Nordens største studentavis og søker deg som vil være med på å utvikle avisen videre. Søknad, CV samt eventuelle spørsmål om stillingene kan sendes til idun.wiig@gmail.com.

SISTE FRIST: 14. DESEMBER

Frist for å søke er 14. desember. Aktuelle kandidater intervjues fortløpende.

SISTE FRIST: 14. DESEMBER

OM UNIVERSITAS

Universitas er Norges største studentavis 30 utgivelser i året. For å kunne fortsette å lage verdens beste studentnyheter, trenger vi nettopp deg med på laget.

Vi dekker alle læresteder som er tilknyttet studentsamskipnaden i Oslo og Akershus. Vi er stolte av å kunne tilby de viktigste studentnyhetene og studentrelaterte leseopplevelsene i Norge.

Hos oss er vi opptatt av å være et lag, slik at vi kan spille hverandre gode og lage de beste sakene. Vi har i over 70 år vært en døråpner og en god vei inn i mediebransjen for journalister, fotografer og skribenter - noe vi skal fortsette å være i årene fremover.

GRAVESJEF

Et av Universitas' kanskje aller viktigste oppdrag er å grave fram de sakene som ellers aldri ville kommet ut i offentligheten. Hva foregår egentlig bak lukkede dører i utdanningssektoren? Hvor forsvinner pengene? Hvordan blir studenter behandlet?

Som gravesjef blir du ansvarlig for Universitas' etablerte graveprosjekt, så det er en fordel om du har noe erfaring med å lete etter grums hos utdanningsinstitusjonene i Oslo fra før av, men dette er ikke et krav. Interesse for graving er det viktigste.

Jobben vil for det meste bestå av å sjekke postjournaler på institusjonene, samt bygge og opprettholde kontaktnettverk, og være generelt oppdatert på det som skjer på de gjeldende lærestedene. Du vil også kunne delegere ansvar til journalister.

Krav: Vi søker en person som evner å jobbe selvstendig, som har ideer og nyhetsteft, er initiativrik, strukturert og pliktoppfyllende.

Arbeidstid: Stillingen er veldig fleksibel og lett å kombinere med studier. Oppmøte på mellomledermøte og redaksjonsmøte er obligatorisk.

Lønn: Etter avtale.

Tiltredelse: Fra og med første produksjon etter nyttår, med første utgivelse 8. januar.

DESKJOURNALIST

Som deskjournalist er du et bindeledd mellom redaktør og desken. Arbeidsoppgaver er blant annet arbeid med vinkling av saker, oppfølging av desken, kontakt med trykkeriet, korrekturlesing og sparring med redaktør.

Du bør ha solide journalistiske evner, trygt språk og en nese for gode vinklinger. I tillegg bør du kunne, eller kunne lære, grunnleggende Indesign.

Arbeidstid: Onsdag ettermiddag/kveld til avisen går i trykken. Oppmøte på mellomledermøte og redaksjonsmøte er obligatorisk.

Lønn: Etter avtale.

Tiltredelse: Fra og med første produksjon etter nyttår, med første utgivelse 8. januar

Unge musikere trues

Musikkbransjen er kjent for å være tøff, men nå er den om mulig enda tøffere. Det bekymrer både musikerne selv og deres fagforening. Likevel finnes det et lite håp.

Musikk

Tekst Johanne Ringøen

Foto Sigrid Ewing, Adrian Heggem Misfjord

Da Fabian Tonjeson Howard (26) startet på musikkutdannelsen på Kristiania, var kunstig intelligens (KI) overhodet ikke noe de snakket om. Nå, som nyutdannet, er det nærmest det eneste som blir snakket om blant unge musikere ute i bransjen.

– I starten snakket vi om det som om det var science fiction. Nå har det endret seg drastisk.

Et tastetrykk unna en hit

Howard har blandede holdninger til KI, og bruken av det innenfor musikkproduksjon.

– Det er jo en uendelig kilde til inspirasjon.

Han forteller at KI-programmet Suno er en av mange modeller som kan lage hits på bare noen tastetrykk. Programmet kan sammenlignes med ChatGPT. Man legger inn ønsker, og får servert ferdige sanger på et sølvfat.

– Den kan lage hele sanger fra start til slutt, med både instrumenter, tekst og vokal. Her kan man også legge inn egne filer med musikk og be den endre i det. Bare mat den, så får du mer materiale.

Lett og billig

Selv om KI-programmer kan bidra til inspirasjon, skaper det også problemer.

– Nå kan for eksempel film-skapere med trang økonomi lage stemningsmusikk helt gratis. Dette er en trussel for oss fordi vi mister oppdrag, forteller Howard, og legger til:

– Hvorfor betale nyutdannede musikere når man kan få det gratis på en ettermiddag?

– Tenker du annerledes om valget av utdanning nå, enn du gjorde før du begynte?

– Nei. For meg handler det om et personlig behov for å holde på med musikk. Gitaren beroliger meg når jeg har det vanskelig. Uansett hvor mye KI tar over, vil ikke behovet mitt forsvinne, forteller han.

Likevel legger han ikke skjul på at det er annerledes å skulle slå igjennom som musiker nå, enn for bare et par år siden.

– At KI har truffet musikkbransjen gjør det drittvanskelig. Folk er redde, og jeg er også bekymret.

– Fryktelig vanskelig

Hans Ole Rian er forbundsleder i Creo, en fagforening for kulturarbeidere. Han deler bekymringen for de nyutdannede musikerne.

– Vi er alltid bekymret for

hvordan det går med de nyutdannede, men jeg tror det kommer til å bli enda vanskeligere å etablere seg nå.

Rian tror at det i dag kreves mer av musikerne når det gjelder hva slags musikk de lager og hvilken sjanger de vil produsere musikk innenfor.

– Det vil være behov for mer kreativitet og nisje i egen stemme.

KI-problematikken er noe Creo jobber med kontinuerlig. De tilbyr rådgivning om KI til kulturarbeidere, og jobber politisk med påvirkning. Rian legger ikke skjul på at det er en komplisert utfordring musikkbransjen står overfor.

– En ting er motorene som er trent opp til å bruke opphavsrettet materiale som artister har brukt tid og energi på å lage, en annen ting er det økonomiske, sier han, og fortsetter:

– De som fronter KI-musikken får betalt, men ekte musikere kommer til å få dårligere betalt fordi pengestrømmen ligger hos KI. Det er fryktelig vanskelig juridisk.

Tar det på alvor

I Norge har vi åndsverkloven som sikrer at kreative mennesker får rettigheter til det de har skapt. Men loven er ikke tilpasset KI-problematikken slik den er i dag.

– Som musiker kan du ikke reservere deg mot å bli brukt til KI-opptrening. Det finnes ikke tekniske metoder for det, og nå er det for sent – musikers musikk er allerede blitt brukt.

Rian er helt tydelig på at det er behov for hjelp fra politikerne.

– Vi trenger politisk interesse. Vi er for eksempel spesielt imot materialet som brukes for å trene opp KI, og håper Stortinget gjør noen vedtak som vil beskytte ekte musikere.

Statssekretær i Kulturdepartementet Trude Storheim skriver i en e-post til Universitas at dette er en utfordring de tar på alvor. Solheim skriver at utviklingen og bruk av generativ KI må skje innenfor de juridiske rammene som åndsverkloven gir.

«Musikkutvalget, som leverte en utredning til oss i juni, viser til både positive og negative konsekvenser ved KI», skriver hun, og utdyper:

«Det kan brukes som et kreativt verktøy, skape nye jobber og bringe med seg uante muligheter. Men vi må selvsagt ta utfordringene og fallgruvene på alvor».

Musikkutvalget foreslår tydeli-

URED: Foreløpig er ikke Synne Sørgjerd (28) redd for at KI skal ødelegge artistkarrieren hennes.

gere regulering, både nasjonalt og internasjonalt, som mulige løsninger.

«Utredningen har vært på høring og vi jobber nå med hørings-svarene og vil jobbe sammen med feltet for å legge veien videre».

Sjangere vil lide

Rektor ved Norges musikkhøgskole (NMH) Astrid Kvalbein har forståelse for at KI er en utfordring for både musikere og musikkbransjen.

– Når teknologien i større grad skal generere musikk, kan det bli mindre penger å tjene. Også er det jo sånn at den musikken man mater KI med, gir den musikken

man får ut, forteller Kvalbein og utdyper:

– Det vil bli mer av det folk hører mye på, og smalere sjangre kan komme til å lide under dette.

Ekte musikere kommer til å få dårligere betalt fordi pengestrømmen ligger hos KI

Hans Ole Rian,
forbundsleder i Creo

Kvalbein forteller at de jobber kontinuerlig med KI-problematikken, i samråd med studentutvalget ved høyskolen. Foreløpig har de kun etablert retningslinjer for bruk av KI til skriftlige oppga-

ver.

– Jeg forstår at studentene kan bli redde, og at de ønsker at vi er enda tydeligere enn det vi har vært om utfordringene.

Hun forklarer at de er i gang med å utvikle retningslinjer for hvordan man kan markere at KI er blitt brukt i det kunstneriske arbeidet, på samme måte som at man skal opplyse om dette i skriftlige oppgaver.

Som rektor ved Norges største og mest prestisjetunge institusjon

innen høyere musikkutdanning, forteller Kvalbein at deres viktigste oppgave blant annet er å gi studentene riktige verktøy de kan bruke i det landskapet de møter etter ferdig utdanning.

av KI

BEKYMRET: Forbundsleder i Creo Hans Ole Rian er bekymret for de nyutdannede musikere, og sier det er behov for hjelp fra politikerne.

ET UTFORDRENDE VERKTØY: Nyutdannede Fabian Tonjeson Howard (26) innrømmer at KI-programmene er en god kilde til inspirasjon, men ser samtidig på det som en stor utfordring.

– Musikere må ofte lage sin egen arbeidsplass, og sy sammen forskjellige typer jobber. Derfor

gjelder det å gjøre dem best mulig rustet til arbeidslivet som ven-ter, som er noe helt annet enn for

ti år siden. Da er det viktig at vi er oppdaterte på utviklingen, sier Kvalbein.

UTFORDRING: Rektor ved Norges Musikkhøgskole legger ikke skjul på at KI er en utfordring for både elever og ansatte.

– **De skal bli fan av deg**

Synne Sørgerd (28) er, i likhet med Howard, en av mange unge musikere som er i gang med å etablere seg i bransjen. I oktober utga hun sitt debutalbum og solgte ut Parkteateret. Sørgerd har valgt å gå *all in*, og får det så vidt til å gå rundt med den lille musikerlønna. Foreløpig lar hun seg ikke skremme av KI.

– Hvis man føler seg truet, bør man granske sitt eget artisteri, mener hun.

– Jeg tror folk trenger det, i hvert fall når verden er ustabil og i kollaps. Vi trenger å ha noe å samle oss rundt.

Motreaksjon

Howard er optimistisk for framtiden, selv om han tror det blir tøft for veldig mange.

– Jeg tror flere nyutdannede musikere kommer til å slite, og gi opp. Men jeg håper at det kommer en motreaksjon.

Historisk sett har det også vært sånn. Nye musikkepoker har alltid basert seg på motsetninger av den forrige epoken. Discomusikken som oppstod på 70-tallet var for eksempel et motsvar til soul, funk og motown. Musikken ble mer dansbar, uten like avansert *groove*.

– Kanskje det uperfekte blir kult igjen.

Howard mener at sjelen ligger i det som ikke er perfekt, og at KI ikke kan finne ut av å lage dette.

– Jeg tror man har behov for et menneskelig *touch*, og det blir spennende å se om dette er noe folk kommer til å knytte seg mer til.

Uansett hvordan fremtiden ser ut for musikerne, er Howard likevel sikker på at KI aldri vil ta helt over. Han har ett råd til andre nyutdannede musikere:

– Jeg tror det tar lang tid før KI tar over live-konsertene. Så spill konserter og drit i hvor mange som kommer.

Jeg tror flere nyutdannede musikere kommer til å slite, og gi opp

Fabian Tonjeson Howard (26),
nyutdannet musiker

Å være musiker i dag handler om mer enn bare musikk, ifølge Sørgerd. Det handler like mye om hvem du er som person.

– Det handler om historien man forteller. Meningen er jo at folk skal bli fan av *deg*, ikke musikken, og hvis man har det, er man mindre truet.

Sørgerd føler seg verken fristet til å bruke KI, eller truet av den. Hun foretrekker synonymordboka og holder fast ved troen på at vi har et behov for kunst og kultur.

Visuell nyheitskava

Universitas oppsummerer nyhetsåret 2025.

Kavalkade

Av Emil Kvebæk Øvretveit, Jonas Sandboe, Jonas Laksekjøn, Adrian Heggem Misfjord

KI-JUKS:
«Chris» blei kalla inn til møte etter å ha brukt KI på eksamen. Det kunne ikkje bevisast, og saka blei lagt bort. No seier han at det ikkje blir siste gong han brukar KI – berre siste gong han blir tatt.

ILLUSTRASJON: STINE MOLDFJELL

DØDENS FARGAR: Den høgst levande kunstnaren Morten Viskum målar med ein død mans hand.

FOTO: SARA AARØEN LIEN

OVER DAMMEN: På visitt i eit falmande demokrati.

THUNBERG ERKLÆRAR:
Greta Thunberg på besøk på UiO. Ho er ueinig med Ola Svenneby, og meiner hennar eigen generasjon ikkje er død.

FOTO: EMILIE HOLLET

IKKJE HOKUS POKUS: Maja Ja Jansen er heks og kunstnar. Heime har ho ei rekkje artefaktar ho brukar i sitt verke.

FOTO: STINE MOLDFJELL

FOTO: SHILAN SARI

MANDAG: Tidlegare student Petter Stordalen heldt «inspirasjonsfrukost» på OsloMet. — I kriser er det viktig å akseptere dei vanskelege kjenslene og ha bra folk rundt seg. Det er ikkje kvar einaste måndag eg likar, eg heller, fortel 62-åringen.

alkade 2025

FOTO: SARA AARØEN LIEN

FOTO: KENNETH NOVELA GRAN

FOTO: EMILIE HOLTET

PUST FØR KONSERT: Fredrik Fernando Austad har utdanning i pusteterapi. Her leier han ein time med pust og meditasjon før konsert med Oslofilharmonien.

AKADEMISK KJENDIS: Etter åtte år som rektor takkar Svein Stølen for seg. Med mykje tid i rampelyset, er det greitt å ha gode solbriller.

UNDERGRUNN: Matt Shally, ein av Tbilisis første drag queens, på kontoret sitt i andre etasje på klubben Mtkvarze. Han gjer seg klar for kvelden.

FOTO: STINE MOLDEJELL

FOTO: STINE MOLDEJELL

FRIDOM UNDER PRESS: Mann backstage på nattklubben Bassiani, før eit LGBT+-event med drag-opptreden i Tbilisi, Georgia.

FOTO: SARA AARØEN LIEN

SVELTESTREIK: Vebjørn Bjelland, fetter til klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen, gikk ned over 20 kilo i vekt da han sveltestreika for klimaet i sommer.

FOTO: SHILAN SARI

GJENREISING: Helena Natvig Safi vil hente studentar frå Gaza, og meiner at også utdanning er avgjerande for å byggje opp ein palestinsk nasjonalstat.

FOTO: VALDE SELJESETH AASE

FORNYING: Snittalderen i Universitetets symfoniorkester er 49. Etter kritikk for å vere «ein gjeng gamle som tviheld på plassane», lovar styret å sjå på retningslinene.

FORMANN: Når ein innleier eit spørsmål med å seie at Carl I. Hagen var leiar i Framstegspartiet i 28 år blir ein straks retta på. Carl I. Hagen var nemleg formann i Framstegspartiet. Formann i 28 år.

FOTO: SHILAN SARI

FEILPRIORITERING: Oslo Nye Teater får mindre pengar i kommunebudsjettet for andre året på rad. Skodespelarstudentane Eir Johansen og Jacob Hansen meiner byrådet ikkje forstår kor viktig kultur og teater er i den urolige verda me lev i.

FOTO: ADRIAN HEGGEM MISFJORD

JENTEGJENG: Girl Group var ein av snakkisane under årets Byalarm. Så langt har karrieren deira vore prega av å ha éin fot i England, éin i Noreg – og ein samtale med Elton John.

FOTO: JONAS SANDBOE

ANTIRASISME: Black History Month Norge skriv afrodiasporisk kultur og identitet inn i den norske kulturhistoria. Årets tema var *Afrika og diasporaen – levande historie*.

FOTO: SIGRID EWING

FOTO: SHILIAN SARI

RAWR: Leiar av Studentparlamentet ved Oslomet kledde seg ut som tigramaskoten deira. Oppslutnaden i studentparlamentsvalet har meir enn dubla seg dei siste tre åra.

FOTO: IVO EK

EVAKUERTE: Studentane på Carl Berner studenthus blei i oktober evakuerte etter eit ras. Frå SiO fekk studentane 1000 kr og ei veker opphald på Radisson Blue Alna, før dei fekk flytte tilbake.

FOTO: JONAS SANDBOE

SLÅTT TIL RIDDAR: På Det Norske Studentersamfunds Grisefest blei Espen Barth Eide utnemnd til Storkors av Hans Majestet Den Gyldne Gris.

FOTO: ADRIAN HEGGEM MISF-JORD

KULTUR I OSLO?: Hausmannsgate 40 blei riven, og med det ein av dei siste alternative kulturstadane i Oslo. Utbyggerane lova rimelege leiligheiter for folk som jobbar med kunst og kultur. Men slik blir det ikkje, fortel daglig leiar for Hausmania kulturhus, Hanne Rye Hanssen.

«Cool girls, they march»

FOTO: PRNAT

FOLKEMENGDE: Store deler av befolkningen sluttet seg til *Gen Z*-protesten på Madagaskar.

Tyrkia, Serbia, Marokko, Peru, Nepal, Mexico, Indonesia, Filippinene og Madagaskar. 2025 har vært preget av såkalte *Gen Z*-protester i mange land. Hvorfor dukker de opp samtidig, og hvordan henger de sammen?

– Ett av de viktigste elementene i dette, er at det er veldig mange unge mennesker som i større og større grad er urbaniserte, har fått en viss grad av utdanning, og ikke

minst er digitalt drevne, sier professor emeritus Helge Rønning fra Institutt for medier og kommunikasjon ved Universitetet i Oslo. Han forsker blant annet på de-

mokrati i mediene, og har spesielt kunnskap til Afrika. Ifølge Rønning oppstår disse *Gen Z*-protestene når de unge føler seg lurt av løfter om at det skal bli økonomisk

bedre, samtidig som at eliten tjener på økt korrupsjon og beholder makten på bekostning av befolkningens dårlige levevilkår. – Unge mennesker som da ikke

Gen Z-protester

Tekst Nora Geiran Dingstad

FOTO: PRIVAT

TYRKIA: Beyzanur Demirkiyik på en protest i mars, med skiltet «Grunnen til besøket vårt er klar, vi vil ha REVOLUSJON».

FOTO: PRIVAT

MADAGASKAR: Rafatrolaza Barison Tiano (i midten) opplevde demonstrasjonene som noe han måtte gjøre for å sikre en bedre fremtid for seg og landet sitt.

føler at de har noen fremtid, og føler seg marginaliserte, begynner å demonstrere i en blanding av frustrasjon og misnøye med det politiske systemet, forklarer han.

– Regjeringen levde som konger

Gen Z-protester kjennetegnes ved at de har unge født mellom 1997 og 2012 i kjernen, at de gjerne organiseres på sosiale medier, og mangler formelt lederskap.

– Bruken av sosiale medier går tilbake til den arabiske våren, og det er en lang historie som henger sammen med hva som er årsaken og hva som er symptomene på disse opprørene. Noen mener at årsaken ligger i sosiale mediers styrke, mens den reelle årsaken er sosial misnøye, forklarer Rønning.

Det er ikke organiserte bevegelser. Det er det store problemet

Helge Rønning,
professor emeritus ved Institutt for medier og kommunikasjon ved UiO

Statskuppet på Madagaskar i oktober i år kom som følge av et tre uker langt opprør som startet som en Gen Z-protest. Rafatrolaza Barison Tiano (29) var med på opprørene fra start. Til Universitas beskriver han flere år med daglige strømbrydd og mangel på

vann, samt korrupsjon i landet.

– Vi fikk nok av å ikke motta det vi fortjener, samtidig som at regjeringen levde som konger. Vi ville at stemmene våre skulle bli hørt, og å finne en løsning på problemene, sier han.

Demonstrasjonene ble raskt slått ned på av politiet. De brukte tåregass, skjøt løsskudd og slo demonstrantene.

– Den første dagen var fullstendig kaos. Folk brente bildekk og stengte ned gatene. Alle løp rundt og skrek, på grunn av tåregassen.

– På vei i feil retning

Rønning peker også på at fengsling av politiske motstandere er et system som går igjen i flere av landene som har opplevd protester. Dette er blant annet tilfellet i Tyrkia. I mars fant de største demonstrasjonene på over ti år sted i Istanbul, ledet av studenter ved Universitetet i Istanbul.

– Alle studentene begynte å snakke om protesten på X og Instagram. Vi var enige om at vi burde ta til gatene, marsjere og protestere, fordi det er retten vår, sier Beyzanur Demirkiyik (22), som gjorde ferdig en bachelor i tolking og oversetting ved universitetet før sommeren.

Hun mener at den utløsende årsaken til protestene var arrestasjonen av Ekrem Imamoglu. Han er borgermester i Istanbul, og skulle trolig stille som Erdogans motkandidat i presidentvalget i 2028, ifølge Al Jazeera.

– Den underliggende årsaken var at vi aldri har sett en annen regjering enn den vi har nå, og at det går dårlig med økonomien,

forklarer Demirkiyik.

Inspireres av hverandre

Rønning mener universiteter og studenter har spilt en viktig rolle i folkelige opprør i lang tid.

– Selve universitetene er organisatoriske sammenhenger som knyttes til opplysning og kunnskap. Det tror jeg er en av grunnene til at vi ser at kjernen i disse opprørene er studenter. De kan spille en rolle som katalysator for bredere folkelige opprør. Det er de som også er mest informerte om hva som foregår i resten av verden.

På Madagaskar var dette noe av årsaken til opprøret, mener Tiano. Unge startet protesten, og andre deler av befolkningen ble etter hvert med. Få uker tidligere utspilte det samme seg nemlig i Nepal, hvor Gen Z-protestene til slutt veltet regjeringen og unge var med på å velge ny statsminister gjennom Discord.

– Vi brukte det som skjedde i Nepal som eksempel. Vi så hvordan de demonstrerte og tenkte «vi lever jo også som det, så hvorfor kan ikke vi gjøre det de har gjort?», sier Tiano.

En kreativ kamp

Også i Tyrkia tok studentene inspirasjon fra tidligere opprør. Demirkiyik forteller at de blant annet så hvordan demonstranter brukte lasere til å distrahere droner under demonstrasjonene i Hong Kong i 2020.

– Vi brukte lasere til å distrahere skarpskyttere i Istanbul. At vi prøvde å gjøre det samme som i Hong Kong er noe av det mest inspirerende jeg har sett.

Hun mener sosiale medier var et viktig redskap for å samle folk til demonstrasjonene.

– Memes og vitser i sosiale medier oppmuntret folk til å demonstrere, fordi de gjorde demonstrasjonene kule. Når man tenker at noe er kult, gjør man det. Spesielt Gen Z. Å lage bannere, marsjere i gatene og smake på tåregassen var en kul ting å gjøre. Vi sa at «Cool girls, they march».

Demirkiyik forteller også at

bombe for samfunnet som helhet.

Tiano mener det er noe av dette som skaper et større fellesskap i Gen Z-protestene på tvers av landegrensene.

– Det er den unge generasjonen som er lei av å bli undertrykket av regjeringen sin, som egentlig skal hjelpe og beskytte dem. De kjemper for et bedre liv.

Derimot er Rønning pessimistisk når det kommer til utfallet av Gen Z-protestene.

Det var en rar opplevelse, og veldig modig av oss. Men endret det noe? Nei, ikke egentlig

Beyzanur Demirkiyik (22), tidligere student i Tyrkia

noen brukte det såkalte One Piece-flagget i demonstrasjonene. Flagget kommer fra den japanske anime-serien *One Piece* som handler om en gjeng med piraters kamp for frihet og mot den korrupte verdensregjeringen. Dette har i løpet av året blitt et symbol for Gen Z-protester.

Ingen endring

Rønning er enig i vurderingen om at sosiale medier er et redskap i protestene, og ikke en årsak. Han er forsiktig med å sammenligne landenes opprør, men mener likevel at landene som har hatt protester, gjerne har en stor befolkning som er under 25 år.

– Dette er nok noe av grunnen til at dette kalles for generasjonsopprør. Når størsteparten av et samfunn er unge, utålmodige og misfornøyde, så er det en tikkende

– Dette er spontane opprør som kanskje fremmes av sosiale medier, men det er ikke organiserte bevegelser. Det er det store problemet.

Etter hans mening fører de enten til en liten forbedring av levevilkårene, som kan passifisere og gi håp, eller at man kun skifter ut ledelsen.

– Jeg ser det ikke som noen særlig mulighet for at det skal bli en politisk endring som er grunnleggende. Det er dette som har skjedd på Madagaskar tror jeg.

Demonstrasjonene i Tyrkia endte etter seks dager. Demirkiyik mener mange ga opp, og skulle ønske andre deler av befolkningen og politikerne støttet dem.

– Det var en rar opplevelse, og veldig modig av oss. Men endret det noe? Nei, ikke egentlig.

TO DØGN I BEREDSKAP (EXTREME EDITION):

Jakten på vår indre
doomsday prepper

HAMSTERE: Vi trodde begge vi var flinke til å hamstre mat, men innså raskt at nesten alt av tørrvarer i skapene våre trengte vann for å bli spiselig.

DAG ÉN:

Johanne: — Er det alt vannet?

Kvelden før vi skal leve i beredskap, ringer jeg Freyja. Vi blir enige om de grunnleggende reglene vi skal følge i 48 timer: Du skal ikke bruke strøm og ikke fylle vann, internett skal være av, samfunnet er stengt, men for øvrig kan du gjøre det du har tenkt.

– Jeg plukker deg opp i morgen klokka ti!

Jeg legger på og legger meg for å sove. Alarmen vekker meg rundt ni. Faen, jeg må tisse... men jeg kan ikke trekke ned. Det får bli en hyggelig overraskelse til kollektivet.

Jeg pakker rasjonene jeg har liggende, omtrent tre liter vann og litt ymse mat, før jeg kjører og plukker opp Freyja.

– Er det alt vannet ditt?

Med en gang jeg ser hva hun har samlet blir jeg ikke særlig imponert.

– Jeg hadde bare vann i noen glass rundt i leiligheten, unnskylder Freyja seg.

Har jeg valgt feil beredskapsbuddy?

Freyja: Dobesøk som uventet problem

Jevnt og trutt i nyhetsbildet dukker det opp saker som diskuterer sannsynligheten for krig i fedrelandet. Aftenposten kom tidligere i år frem til at hele én av seks nordmenn mener det er sannsynlig at det blir krig i Norge innen de neste fem årene.

De lærde strides om hvorvidt dette stemmer, men ifølge Kari Aga Myklebost, professor i russisk historie ved Norges arktiske universitet, kan det ikke utelukkes.

Men inspirasjonen bak vår selv-påførte beredskap fant vi i en annen informasjonskanal. Danske TV2 la ut en Tiktok hvor journalisten spiller ut samme imaginære situasjon som jeg og Johanne nå befinner oss i. Men i Tiktok-en nevnes ikke do-problematikken som oppstår når vannet er borte. Man kan jo ikke trekke ned!

Derfor kjørte Johanne og jeg opp til Frysja med fire tomme bøtter for å fylle dem med vann. Lett som en plett! Det eneste er at vann skulper, særlig på motorveier. Men ved hjelp av plastfolie, teip og ren vilje greide vi å få alle fire bøl-

ner som «fluskel» faktisk er et ord.

Freyja: Hyttestemning og åpenbaringer

Timene snegler seg forbi i vår stearinopplyste leilighet, og uten godt selskap hadde det vært fryktelig kjedelig. Så velg beredskapsbuddy med omhu! Min er morsom, snill, ryddig og skikkelig flink til å lage mat!

Heldige som vi er, har vår «bunker» vedovn, så kvelden går til peiskos og musikk fra en batteridrevet radio, helt til radioen dør og bare min hosting gjaller mellom veggene. Ingen av oss savner internett eller annen skjermtid, og Johannes indre filosof kommer stadig frem:

– Det er sjukt bare å være av internett i én dag. Og det er sjukt at det er sjukt!

Det er sjukt bare å være av internett i én dag. Og det er sjukt at det er sjukt!

tene nokså forsvarlig hjem.

Med fire bøtter brunt vann og en stolthetsfølelse uten like, bruker vi de neste timene på å sette sammen et stormkjøkken uten bruksanvisning, putte ris på peisen og legge Bananagrams. Sistnevnte førte til krangling, da vi ikke hadde digital eller fysisk ordbok til å slå opp om ordkreasjo-

Vi bruker unødig mye av drikkevannet på kaffekos, og det trengs nesten en hel bøtte vann for å trekke ned i do. To små problemer vi lar morgendagens oss håndtere. Kvelden rundes av med to beredskapspils og tre timer trivial pursuit. Ingen vant, tross all tid og tålmodighet i verden.

Myndighetene maser om egenberedskapslager i tilfelle krise inntreffer. Men er det virkelig så farlig uten?

Beredskap

tekst og foto Johanne Reichelt og Freyja Eikrem Ims

Plutselig datt det ned i våre alles postkasser: «ANBEFALING TIL EGENBEREDSKAP». Gulp! Er krig og krise å finne på vår fjerne horisont?

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) anbefaler alle husholdninger å skaffe seg et beredskapslager med nok utstyr til å klare seg på egen hånd i en uke. Dette innebærer blant annet 20 liter vann per person, mat, batterier, stormkjøkken og mye mer.

Tidligere i år skrev Universitas en sak hvor Norsk studentorganisasjon (NSO) konstaterer at det særlig er studentene som er blant de mest sårbare grup-

pene, skulle en beredskapssituasjon inntreffe. Dette på grunn av studentenes trange bosituasjoner, trangere økonomi og rett og slett deres opplevelse av at det virker unødvendig. Ifølge DSB er unge voksne i alderen 18–29 år de minst forberedte på en krisesituasjon. I befolkningen for øvrig er over halvparten kun litt eller ikke godt forberedt på å klare seg i et eget hjem i én uke, ifølge en rapport fra DSB fra januar i år.

Men er det virkelig så farlig om man har et beredskapslager eller ei? Som en liten lakmustest skal to beredskapsbuddies leve i beredskap uten beredskapslager i to dager. Her er deres historie.

DOVANN ER IKKE DRIKKEVANN: Siden Akerselva ikke er drikkevann, og vi ikke visste veien til andre vannkilder enn Frysja, ble vannet vi hentet til dovann.

DAG TO:

Johanne: Opphopping av oppvask

Neste morgen ble det klart at Freyja og jeg regulerer varme på to ulike vis. I løpet av natten måtte jeg kaste av meg dyna, mens Freyja hakket tenner og ble syk. Stakkars, hun hadde nok ikke overlevd så mange dager i krise.

Etter å ha prøvd å løse Morgenbladets kryssord i tre timer uten hell, merket jeg at rastløsheten vokste. Heldigvis hadde verken Freyja eller jeg vært flinke til å spare på servise, så her var det noe

og oppvasken.

Vannet fra Frysja var så å si vekk da den siste koppen var vas- ket. Jeg satte meg ved siden av Freyja og fortsatte på kryssordet. Siden vi begge hadde hvilepuls av å bare sitte i sofaen, imiterte vi fra tid til annen flyalarmer for å øke pulsen og forsterke vår imaginære beredskapssituasjon.

Johanne: Min buddy og meg

Klokken 16 søndag ettermiddag trasket Freyja hjem til seg selv, og jeg gikk en kjedelig aften i møte.

«Lurer på hva Freyja gjør nå?» tenkte jeg for meg selv da det slo meg at jeg kunne bruke mobilen til å ringe henne! Jeg hadde jo fremdeles 37 prosent på mobilte- lefonen.

– Hei, sa Freyja i den andre en- den. Hun snufset litt og brøt ut i et hosteanfall. Natten hadde ikke vært snill mot min buddy.

– Hei, svarte jeg.
– Du er den fineste buddyen i verden, natta buddy.

Jeg la på og la meg for å sove.

BATTERI: Uten hodelykt hadde oppholdet vårt blitt utrolig mørkt.

Velg beredskaps- buddy med omhu!

å gjøre!

– Oppvasken har virkelig hopet seg opp, sa jeg og så på Freyja som satt i sofaen og løste sudoku. Hun tok ikke hintet.

– Ikke lett å ta oppvasken med så lite vann, haha!

– Nei, det kan jeg se for meg ... Freyja var ubrydd, sudokuen var visst mer spennende enn meg

Det å ha en beredskapsbuddy var jo egentlig det fineste i verden.

Nå satt jeg alene i mørket og pisket meg selv for at jeg hadde vært kritisk til min buddy. Jeg hadde bare tankene mine og en kortstokk til å holde meg med sel- skap. At kortstokken var fylt av nakne damer, var et lite plaster på såret.

FINE DINING: Med stormkjøkken og nok vann til å koke ris, ble beredskapsmiddagen av ris og sopp et høydepunkt.

FARLIGE TRAFFIKANTER: Det er faktisk ikke bare bare å frakte fire hele bøtter med vann fra Frysja til Tøyen uten å skulpe.

P.S.

Krisen inntreffer

Etter to dager i en beredskapssitua- sjon satt vi igjen med følelsen av at dette ikke var verre enn en dårlig planlagt hyttetur. Samtidig var nok to dager maksimal lengde på en komfortabel beredskapssituasjon med våre tilgjengelige ressurser.

For å si det slik: På dag tre hadde vi ikke hatt mer ved, drikkevann og dovann, strøm på radio, mobil eller PC, gass til stormkjøkken, stearin- lys eller mat som ikke trengte vann for å bli spiselig. Johanne hadde sikkert begynt å drikke vann fra kattesålen, så tørst som hun var! Om det bare hadde snødd, kunne vi i det minste ofret en markinfisert mage for en slukket tørste.

Til ettertanke

De to dagene står igjen som en deilig påminner om at skjermtid faktisk bare er en vane og at storm- kjøkken er helt essensielt, med mindre du vil knaske tørr ris i en krisesituasjon. Det blir skrevet opp på årets ønskeliste, for å si det sånn.

I tillegg er det helt sprøtt hvor mye vann man forbruker i løpet av en dag, og hvor kjipt alt blir når man ikke har en dråpe vann til å drikke, lage mat, vaske seg eller gå på do. For det finnes ikke mange utedoer midt i Oslo sentrum.

Men viktigst av alt er nok å passe på hverandre og innse hvor heldige vi er som bare leker beredskap, men kan gå hjem til et varmt måltid og en myk seng når vi ikke gidder mer.

universitas@universitas.no

KONTAKT: Viktigst av alt i en beredskapssituasjon må sies å være både tobeinte og firbeinte venner.

DEBATT

Idé- og debattredaktør:
edvinvelle@gmail.com

Edvin Velle
983 10 619

KJØR DEBATT

Hete tips om debatter i andre redaksjoner

Desember – kaos, lys og litt magi

Vi er endelig i starten av desember! Eksamenstida er straks over, og det kollektive imperativet som krever at vi skal kose oss gjør sin inntreden. Jeg elsker det.

Jeg ville sagt at desember, på tross av mørket, burde anses som en lys-måned. Folk begynner å gjøre ting de aldri gjør ellers: bake sju slag (selv om ingen noensinne har bedt om tradisjonell goro), kjøper klementiner i kilovis, og bruker penger som om januar ikke finnes (utenom for mange studenter så klart: jeg, for eksempel, har gått gjennom julebudsjettet mitt og funnet ut at alle får en klem i år). Det er som en nasjonal dugnad i å late som om mørket ikke eksisterer.

Oslo forvandles til et eneste stort Led-lys, og alle går rundt med en slags forventning om magi. Det varer selvfølgelig helt til de sklir på et islagt fortau fra helvete og brutalt blir minnet på at dette tross alt er Norge. Eller motsatt: at snøen aldri kommer, slik at vi snikende

påminnes klimaendringene. Dagbladet, for eksempel, skrev den første desember at «bare en landsdel får ekte vintervær. Resten av landet går inn i en våt, grå og vindfull desember» – herlig.

Desember er stress, rot, fulle busser og butikker, utsolgt pepperkakedeig, obligatorisk småprat med merkelige onkler og skrikende unger på familiesamlinger. Men det er også gaver, eksamensslutt, pinnekjøtt, litt for mye godteri og sjokolade, og den årlige påminnelsen om at det finnes noe fint i at absolutt alle prøver å få det hyggelig samtidig.

Desember er kanskje årets rareste måned, men også en av de hyggeligste. Husk at det er meningen å gjøre alt sånn passe perfekt, så ta deg tid til å stoppe opp, pust inn lukten av gran og nyt det uperfekte – det er tross alt det som gjør desember spesiell. God jul!

Av Eddy

Ukas overhørt

Imagine å være i så deep problems at Reddit ikke har svart på det engang!

Student fra byen

What are thooose? Square toes!

Universitas-journalist

Det er fysisk umulig for meg å bæsje på under fem min

Universitas-journalist og student

DEBATTREGLER I UNIVERSITAS

Har du overhørt/lest noe artig/forferdelig/overraskende blant dine medstudenter?

Vil du få din mening på trykk i Universitas?

Send innlegget ditt på e-post til

debatt@universitas.no

samt på hvilket universitet/hvilken høyskole du overhørte det.

Alle sitater blir publisert anonymt.

■ Vi trykker ikke innlegg som har vært på trykk i andre aviser, eller som er hatske og trakasserende

■ Vi forbeholder oss retten til å forkorte innlegg

■ Frist for innsending av innlegg er søndag kl. 17

■ Legg ved et portrettfoto av deg selv i e-posten

■ Typiske innlegg er mellom 1500 og 2000 tegn, inkludert mellomrom. Lengre innlegg kan vurderes i noen tilfeller

FOTO: PIXABAY / KASPER HOLGERSEN

Mannskamp i blinde

I lys av mannsdebatten som pågikk i november, er det på tide å ta en runde på hvordan man snakker om mannsaktivisme, interseksjonalitet og undertrykkelse.

Interseksjonalitet

Leslie Berre, filosofistudent

November er mannens måned. Gutta gror ut barten, og vi setter menns fysiske og psykiske helse på dagsordenen.

Og det er vel og bra det, men problemet som for ofte oppstår er når mannsaktivister setter sin egen sak som motpol til andre kampsaker. For eksempel spørres det på 8. mars om man skal gå i mannstog. Og under pridemånedens spørres det om hvorfor vi ikke fokuserer på menns psykiske helse, som også markeres i juni.

Det helhetlig orienterte, interseksjonelle perspektivet synes å ha gått mannsbevegelsen hus forbi, og det har de mye å tape på.

De fleste menneskerettskamper har i større og større grad omfavnet et interseksjonelt verdensbilde og framgangsmåte i sine kampsaker. Feminisme, for eksempel, omfavner ikke én gruppe alene. Kvinner er ingen isolert, homogen gruppe, og kvinnekamp jobber derfor sammen med skeiv frigjøring og antirasisme, blant andre, for å faktisk frigjøre alle kvinner.

Interseksjonalitet handler kort forklart om å forstå menneskers og samfunnets kompleksitet.

For en skeiv kvinne vil det for eksempel ikke alltid være mulig å skille mellom homofobi og mannsjåvinisme. Maktforhold og undertrykkelse på ulike basis fungerer om hverandre og samtidig, og et nøkkel punkt er at ingen kun kan beskrives med én identitetsmarkør.

Mannskampen trenger det samme, helhetlige ver-

densbildet. Menn er ingen isolert, homogen gruppe. Å fremstille menn slik, som om de skulle eksistert i et vakuum, er ikke annet enn skadelig for deres sak.

Sammen med menn, synes for eksempel skeive mennesker og urbefolkning å være spesielt utsatte for høyere selvmordsrater, ifølge Regionale ressursentre om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS). Og når det gjelder prestasjoner på skolen, viser en forskningsartikkel fra *Tidsskrift for kjønnsforskning* at det er forskjell mellom karakterene til jenter og gutter, men at denne forskjellen er større blant barn fra høyere og lavere sosial klasse.

Fellesnevneren her er at det som ved første øyekast ser ut som problemer som rammer menn isolert, heller er å regne som samfunnsproblemer av tilknytning til postkolonialisme, kapitalisme og klasseskiller.

Det er altså ikke nok å kun markere mannsdagen, vi må omstrukturere oss helhetlig.

Jeg hevder på ingen måte at menn ikke har problemer som bør tas på alvor. Men det er ikke snakk om noen misandrisk undertrykkelse, og verden er faktisk ikke et nullsum-spill. Og faktum er at vi lever i et patriar-

kat, der menn jevnt over kommer bedre ut enn kvinner, hvis man formulerer det så enkelt som kjønn mot kjønn. Likevel er ikke samfunnet så banalt.

Mannskampen fungerer ikke så lenge den overser det store, helhetlige bildet, som andre rettighetskamper har omfavnet for lenge siden. Vi må sammen gå til verks på samfunnsnivå mot strukturelle problemer, heller enn å angripe hverandre kjønn mot kjønn.

Menn sine problemer er ingen isolert problemstilling, og menn står ikke alene.

debatt@universitas.no

Menn er ingen isolert, homogen gruppe

Uakseptabelt, Universitas!

Når Equinor tillates annonser i Universitas, kan de oppfattes som politisk nøytrale. Det stemmer ikke.

Annonser

Julia Gæver, medlem i Den grønne studentbevegelse

31. oktober skrev redaktør Idun Kjøll Wiig en leder der hun forsvaret at Universitas må kunne annonsere for Equinor, ettersom Universitas er en kritisk og uavhengig avis. Lederen, med tittelen «Vi er ingen aktivistblekke», understreker at ved å si nei til å annonsere for Equinor, vil avisen få en politisk slagside, framfor å være politisk nøytral.

Men da lurte jeg på: Hvem bestemmer hva som er politisk nøy-

tralt?

Norsk oljebransje har en enorm innflytelse over så godt som alle deler av norsk samfunn. De sponser alt fra museer til barneskiddrett, noe som gjør at det i blant kan føles som om Norge er olja. Equinor er oss og vi er Equinor.

Det er smart markedsføring når oljeselskaper bruker penger på norske studenter. Equinor annonserer ikke for oljeleting, de annonserer for sitt fond, Mor-

gendagens helter, som skal hjelpe barn og unge til å følge drømmene sine. Equinor pakker seg slik inn i samfunnsengasjement, ansvarlighet og nettopp politisk nøytralitet. Dette er Equinors største seier.

Å annonsere for Equinor er å annonsere for videre oljeleting, stikk i strid med alle vitenskapelige råd og forskning. Og å lete etter mer olje i 2025 er ikke politisk nøytralt – det er radikalt. Når Universitas annonserer for Equinor, fremmer de en radikal og uansvarlig aktivitet.

Når Equinor får annonsere fritt og sponse studentorganisasjoner, får de bygge seg selv som en ansvarlig og raus samfunnsaktør. Universitas gir Equinor en plattform der de kan posisjonere seg blant norske studenter og

framstille oljeleting som politisk nøytralt. Det er å delegitimere Universitas' rolle som uavhengig studentavis.

Den grønne studentbevegelse krever ikke boikott av Equinor. Vi ber studenter stille krav til

Den grønne studentbevegelse presser ikke politisk agenda på noen, og vi er ikke radikale; det er det Equinor som er. Når Universitas hevder de er politisk nøytrale, og beviser det ved å annonsere for Equinor, tillater man oljeleting å

Vi er ikke radikale; Det er det Equinor som er

virksomhetene man annonserer for, og de som kjøper seg innpass i våre medier. Universitas ville for eksempel ikke annonsert for Marlboro, uansett hva annonsen handlet om. Derfor ønsker vi at oljeleting skal oppfattes så kontroversielt som det i virkeligheten er.

være normalen. Det er intellektuell latskap, og det burde Universitas holde seg for gode for.

debatt@universitas.no

Det heter ikke «amerikanerne»!

Amerikanere er et ord som i altfor lang tid har blitt brukt feil: Nemlig for å referere til befolkningen i USA.

Dekolonisering

Ella Jørgenvåg Svendsen, journalist i Universitas

Amerika er et helt kontinent, bestående av to verdensdeler: Sør-Amerika og Nord-Amerika. Derfor er amerikanere alle de menneskene som bor på dette store kontinentet, som de i for eksempel Paraguay, Venezuela, Mexico, USA eller Peru. Derfor blir det ganske så upresist å bare kalle befolkningen i

De forente stater for amerikanere.

Samtidig: Hvis man ser på historien, og nåtiden, for så vidt, ser man hvordan USA har penetrert seg sørover i kontinentet og gjort utallige forbrytelser og overgrep mot den søramerikanske befolkningen, gjennom blant annet å legge godt til rette for

kupp og terrorregimer i åtte av 13 land i Sør-Amerika på 1970-tallet. Derfor synes jeg det rett og slett er urettferdig at de får ta *dibs* på «Amerika» i det norske språket. Vi må dekolonisere språket vårt og rydde opp i rotet.

I en beskjeden protest har jeg derfor begynt å kalle befolkningen i USA for «USAere». Jeg vet ikke hva Språkrådet synes om det forslaget, og jeg bryr meg ikke så særlig heller.

Et annet forslag kommer fra NRKs tidligere Latin-Amerika- og USA-korrespondent Joar Hoel Larsen, som begynte å kalle innbyggerne i USA for «uessanerne».

På spansk kalles de «los estadounidenses», som betyr innbyggere i De forente stater. Mens jeg på engelsk finner det vanskeligere: «The people in the US». Klinger

re: «Amerikanere fra hvilket land sa du sa du?». Protesten starter i det små, og sammen kan vi starte en bevegelse mot denne urettferdige og upresise ordbruken som

Vi må dekolonisere språket vårt og rydde opp i rotet

ikke særlig bra, si. Likevel: Hvis det er det som må til, er jeg villig til å ofre klangen.

Jeg oppfordrer alle til å stille spørsmål når noen refererer til USAs befolkning som amerikane-

gjennomsyrrer hele det norske språket! Husk, språk er makt.

debatt@universitas.no

Øyeblikket

av Johannes Lundvoll

LAND OF THE FREE: Etter et helt liv lenket til Norge er denne rotten endelig fri.

Ukas sitat:

Siden vi alle er blitt så individualister som skal skille oss ut, er det nesten mer punk å ikke bry seg så mye

Student fra Volda

ANMELDELSER

Årets test av juleøl:

Reisen til julebryggget

Julølet inntar butikkhyllene, og du er fullstendig i villrede. Du river deg i håret der du står foran det overveldende utvalget og prøver å velge en alkoholholdig drikke som lover julestemning. Frykt ikke – Universitasredaksjonen har smakt seg gjennom nye og gamle juleøl, julecider og ikke minst: akevitt! Vi vurderer dem langs parameterene smak, design og julestemning. Vi veileder deg gjennom snøkrystaller, intense rødfarger og brune glassflasker, så du kommer deg trygt ut på andre siden med noe drikkbart og julete i hånda!

Tekst Amalia Sanchez Knotten
og Pernille Nilson Ramstad

1

1 Sagene kjedelig jul Sagene Hvit jul alkoholfri

Sagene Hvit Jul oppleves av panelet som svært lett og utvannet, i så stor grad at flere lurte på om det i det hele tatt er alkohol i den. «Hvorfor får vi alkoholfri øl?» utbryter en paneldeltaker. Designet får også kritikk, særlig tannhjulet som liksom skal være et snøfnugg. Enkelte lar seg likevel begeistre av tanken på edru onkler i juleselskap. Denne smaker slående likt alkoholfri isbjørn. Panelet samles om at Sagene Hvit Jul passer best for folk som ikke liker jul eller øl.

Terningkast: 2 som juleøl, 5 som alkoholfritt øl

2 Ateistens bedrag Sagene Sterk jul 6,5%

Sagene Sterk Jul har det samme kjedelige, lite julete designet som Sagene Hvit jul. Enkelte savner nisser, andre forsvarer gjenbruk av design. Ølen lukter litt råttent, som husholdningssaft, men oppleves samtidig som fyldig og nytbar. Panelet beskriver smaken som tung, med preg av rugbrød og et hint av espresso i skummet. Dette er juleølen for de som ikke har noe mot å sitte i ro og nippe til en tung øl. Panelet sammenligner designet med en ateist som later som hen feirer jul.

Terningkast: Solid 4

3 Dunsten av duftlys og hundemat Sagene Rød jul - 4,7%

Sagene Rød jul er veien å gå om du anser lukt som en viktig del av drikkeopplevelsen. Om lukta er god eller dårlig er vanskeligere å si: Noen i panelet melder at lukten minner om duftlys, andre melder hundemat. Forbi lukta er smaken krydret og fyldig, på en harmløs måte. Om du ikke er overbevist av juleøl, men fortsatt vil ta del i julestemningen, er Sagene rød jul akkurat tam nok til å være for deg.

Terningkast: 4

4 Det er innsiden som teller Sagene Tannjul - 8%

Sagene Tannjul er som en fyldig kaffe... om den var en pils. Litt besk og sur, men med den heldige effekten at du føler deg litt oppkvikket. Designet er ikke særlig oppsiktsvekkende, men søtt, og panelet er enige om at navnet på ølen er kult. Dessverre skjæres det grimaser av selve smaken, og det er rett og slett vanskelig å forstå opplevelsen av denne juleølen.

Terningkast: 3

5 Julas *palate cleanser*
Aass juleøl – 4,7%

Jula er avlyst! Dette er kanskje årets minst julete juleøl, men blir likevel en hit hos panelet. Den er perfekt om du vil drikke fem eller ti enheter, uten den vanlige juleølqualmen. Luktløs, vektløs, og litt smakløs – på en sjarmerende måte! Aass juleøl minner om utepils på lysere dager, og er en perfekt *palate-cleanser* mellom tyngre saker. Som en ingefær mellom sushibitene.

Terningkast: 5

8 Alkoholfri Jäger
Aass uten juleøl

Aass uten juleøl har det peneste designet hittil: blått og vakkert. Selve ølet er lyst og minner om «tynn suppe». Smaken oppleves som relativt anonym, men klart den er bedre enn de andre alkoholfrie. Aass uten er ikke flau over å være alkoholfri, den har litt baller. Den smaker svakt av kvæ og Jäger, og legger vi godvilja til, merker vi knapt at den er alkoholfri. Noen i panelet mener faktisk det er den beste alkoholfrie ølen de har smakt.

Terningkast: 6

6 En alvorlig god øl
Aass juleøl – 4,7%

Aassen er det mulig å vekke så sterke følelser?! Dette er den beste juleølen hittil. Den smaker selve julaften, med et hint av krydret sviske og lakris. For enkelte blir det hele for mye, og smaken sender noen paneldeltakere inn i dype daler og refleksjoner om nære relasjoner som ikke kan settes på trykk. Designet kommer dårlig ut og får terningkast 2. Det blir omtalt som en «klassisk trygdepatron». Dette er ølen for deg som tør å ta julekveldens alvor inn over deg.

Terningkast: 5

9 Ikke borgerlig, men bra nok
Borg juleøl – 4,7%

Det er andre juledag og du skal ut på byen etter familieselskap. Borg juleøl er din redning, denne kan du nemlig drikke mange av mens du vorser i smug. Den smaker ingenting, men vi liker den likevel. Du slipper å blande ut juleølen med Farris, Borg har allerede gjort jobben for deg. Hadde ettersmaken hatt en lyd ville den nemlig hørt ut som «iii», i motsetning til «ooo» som de andre juleølene. Designet er maksimalistisk og fint. Borg juleøl kan altså ikke slå feil, men er ikke en innertier heller.

Terningkast: 4

7 O *classy* jul med din glede
Aass juleøl premium – 6,5%

Panelet er umiddelbart enige om at denne ølen er verdt terningkast 5. Aass premium er bedre, lettere og friskere (ikke frisk) enn Aass Vellagret. Hvis du ønsker en mørkere øl, men vil unngå å spy, er dette veien å gå. Jo mer ølen diskuteres og smakes på, desto mer stiger stemningen. Den fortjener rett og slett premiumtittelen, og får NESTEN terningkast 6. Classy jul!

Terningkast: 5

10 Nostalgiens sukkervann
Grevens Hard Seltzer Christmas Edition – 4,7%

Endelig en seltzer for de som savner barnebursdag eller den falske champagnen man fikk på nyttårs-aften da man var åtte. Fruktig, søt og langt unna den vanlige krydrete juleølsmaken. Designet skal være en dekonstruert julekule, eller noe. En panelist mener den smaker best med et hint av fantasi: Om man lukker øynene og forestiller seg å drikke julebrus i stedet, er Hard Seltzer Christmas Edition faktisk litt god. Hvis ikke blir man fort bevisst på at den smaker sukkervann og ser ut som hvit Monster. Anbefales for alle med mental alder 8–16.

Terningkast: 2

3

11 Bodø/Glimts påskecider?
Grevens Gyllen Julecider – 4,7%

Designet provoserer, hva er dette forno'? Bodø/Glimts egen påskecider? Grevens julecider er i hvert fall altfor søt. Den smaker smågodt på boks og lukter tiss. Vi ville heller fått en velfortjent vann-pause i all ølsmakingen, enn denne kjipe champagnebrusen. Cideren smaker din første fylla, og panelet vil hjem. Stå over denne!

Terningkast: 2

12 Jævlig jul
Grevens Julecider – 4,7%

«Har noen smakt noisy?». Om den forrige julecideren var fæl, er denne helt jævlig. Utvannet dyreparkengodteri slår ikke an hos noen i panelet. Den smaker hverken jul eller godt, og vi gidder rett og slett ikke å gi den mer spalteplass.

Terningkast(opp): 1

4

5

13 **Rugbrød done right** Hansa Julebrygg – 4,7%

Endelig! Hansa julebrygg har verdighet, stolthet og tyngde. Purpur, enkelt design. Brygget smaker rugbrød på riktig måte, det kiler og krydres i smaksløk og nese. Vi får en følelse av at julekvelden vil seiles trygt i havn. Ingen kødne kommentarer ropes ut, juleroen senker seg og vi pakkes inn i vatt. La deg begeistre av kveldens sterkeste sekser.

Terningkast: 6

16 **Ja, vi elsker Fredrikstad** Fredrikstad Juleøl – 6,5%

«Jeg er tilbake», roper en av deltakerne i panelet. Dette er illustrerende for hvordan stemningen skifter i rommet: Fredrikstad juleøl skaper en sårt trengt vekkelse. En solid, bitter øl med et hint av lakris, som minner alle om en god, norsk jul. God nok til å vekke ekte nasjonalfølelse. Ølen har undertoner av både oljefond og sosialdemokrati. Denne bør definitivt serveres til kongen, Stortinget og landslaget. Enda en sekser!!

Terningkast: 6

14 **Middelmådighet med bitter ettersmak** Hansa juleøl – 6,5%

Om dette hadde blitt servert som «øl» i Bayern på 1700-tallet, ville galgen vært en sannsynlig straff, skal man tro en hissig deltaker i Universitas' panel. Til tross for dette bastante utsagnet, skaper ølet egentlig mest forvirring i panelet. Til slutt enes vi om at den er litt intetsigende. Likevel skal det få honnør for å balansere ut julemiddagens overdrevne mengder julefett med å levere en god og bitter ettersmak. Ikke en dårlig, men heller ikke en minneverdig juleøl.

Terningkast: 4

15 **Din siste juleøl** CB Juleøl – 4,7%

CB Juleøl er akkurat som forventet: litt kjedelig, litt søt og litt tung, men helt drikkelig. Den beskrives som ølen du til din overraskelse finner i veska kl. 04:40; ølen du utsatte å drikke. Den er ikke fantastisk, men den er grei nok. Enkelte i panelet mener smaken nærmer seg vann, men flere andre synes den derimot er lett å drikke. Vi anbefaler å drikke denne til en ferdigpizza heller enn med selve juleribben.

Terningkast: 3

17 **Bunnsolid, men aldri best** Frydenlund Juleøl – 4,6%

Noen øl er det ikke mye å si om. For god til å klages på, akkurat for dårlig til å huskes. Den sammenliknes med både Bernie Sanders og Ine Marie Eriksen Søreide. Frydenlund er solid, kanskje til og med veldig god, men når aldri helt opp. Noen må ta sølv og.

Terningkast: 5-

18 **For søt for å være sann** Halmstad Crush Cloudy Cider – 4,5%

Panelet er LEI av rugbrød på boks, og det er en velkommen forandring at det nå er flytende seigmenn som gjelder. Crush julecider er så søt og god at vi bekymrer oss for at noe fælt skal skje med den ute i den store verden. Dessert er den beste delen av julemiddagen, og Crush stiller sterkt som årets dessert. Kveldens beste cider!

Terningkast: 5

19 Polariserende og kalorifattig nordavind
Mack God Jul Lite – 4,3%

Mack Lite skaper kjønnsdelt debatt. Guttene i panelet slår seg helt vrang, og kaller ølen skvip. Panelets kvinner sier seg derimot uenige. Panelet lander på at dette bare er en vanlig øl, som vi liker ganske godt. Den beskrives som en hveteøl som faktisk smaker hvete, men også som sur, litt granbaraktig og noe man neppe ville drukket edru. Dette er kveldens første pils fra nord for Hamar, og det i tatt betraktning er den ikke så altfor verst.

Terningkast: 3

21 For deg som har vært ute
en vinternatt før
Skåne Akvavit – 38%

Skåne Akvavit føles som et frossent angrep på munnen, og gjør panelistene nervøse. Noen nevner kalde japanske kniver, andre sultne jerver på vidda. Uansett minner den mer om en kald vinternatt, enn en varm julekveld. Ingen er entusiastiske, bortsett fra de som lar seg begeistre over at akevitten smaker både lakris og granbar. Ellers minner den mest om dårlig kalinka. Drikkes på eget ansvar!

Terningkast: 3

20 Samlende og kaloririk nordavind
Mack God Jul – 4,5%

Mack skaper debatt igjen. Flasken er pen og ølen er frisk, men hva er egentlig greia med ølutvalgets åpenbare østlandsbias? Panelet er i furore. INGEN øl fra Stavanger, to øl fra Bergen og INGEN fra Trondheim? Det er bare å beklage, og vi satser på å komme sterkere tilbake neste år. Viva la revolusjon.

Terningkast: 5, fordi nordfra

22 Nytes med julemiddagen
– eller ikke
Skåne Fatlagrad Akvavit – 41%

Skåne Fatlagrad Akvavit er mildt krydret. «Definitivt ikke appelsin», deretter «Jo, det er det», fulgt av en umiddelbar grimase. Akevitt smaker best med julemat, og uten mat er den ikke spesielt god. Helt grei akevitt er det siste vi trenger! Bli akevitt den.

Terningkast: 3

Studenter for svenskepris på snus

I ukens Universitas kommer det fram at studenter i studentboliger ikke får benyttet seg av Norgespris. Under en pressekonferanse onsdag morgen kan Høyre-utdanningsminister Vidkun Gåsland annonsere at studenter får svenskepris på prell som en liten kompensasjon for at de ikke får norgespris på strøm. Ordningen gjelder «så lenge grensa er åpen og politikere har sympati».

Ad Notam-redaksjonen har snakket med UiT-studenten Jørn Roy som jubler over vedtaket.

– Endelig når som bryr seg om oss i nord. No må vi bære få svenskeprise på pils, så e vi i mål.

Ved UiA er student Sunniva Moland svært skuffet over at regjeringen igjen «glemmer» studentene. Un-

der strømkrisen i 2022 fikk nemlig studentene strømsøtte.

– Jeg hadde egentlig håpet på noe som faktisk påvirker livet mitt. Vi fikk jo strømsøtte før, så jeg trodde nesten de fikse det for oss nå, sier hun, før hun legger til:

– Kan vi i det minste få lavere priser i SiA-kantina (SiO i Agder, tror jeg, journ. annm). Det hadde vært noe, sier hun.

Roy kunne ikke brydd seg mindre.

– Æ gir fan, strømmen i nord e så billig.

Gåsland avsluttet med å forsikre om at regjeringen jobber med flere tiltak for studentene. Hva slags, ville hun ikke si, «fordi studentene blir så kravstore når de får forhåpninger».

Av Chat j'ai pété

Ukas studentvin

PARTYJUS FOR DEM MED FLUS: Det var en mørk og regntung aften. Inne på Universitas' kontor hadde et knippe av de mest iherdige panelistene samlet seg for å anmelde årets aller siste vin. Eller rettere, sprette årets første og siste champagne. Pop! sa det, og osen av deilig mozell sprutet ut i rommet. I det debuts lurken traff panelistenes ganer strømmet alskens bekreftene lyder frem: «Oj!», «Mmmm!», «Søt!». Ukas studentvin, eller dette er vel snarere en arbeidslivets champagne, skummer i munnen med lange bobler som bærer frem smakstoner av eple og sitrus. «Man får lyst til å danse!», ramler det ut av munnen på en panelist, samtidig som rockefoten hans begynner å hoppe rundt på gulvet. Boblene bruser i blodet, og skal du nyte, ikke styrte, ett glass champagne på nyttårsaften, er denne partyjusen en strålende kandidat. Takk for meg!

Vin vurderingen skjer i samråd med redaksjonen i Universitas.

Veuve Fourny 1er Cru Blanc de Blancs Brut Nature

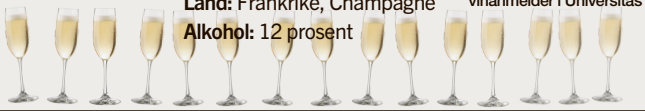
Pris: 479,90 kroner

Land: Frankrike, Champagne

Alkohol: 12 prosent

Freyja Eikrem Ims,
vinanmelder i Universitas

Vi hater konflikt. Vær venner, PLIS!

Denne uken kunne Universitas melde om at NTL streiket for å få oljefondet ut av Israel. Det er vel og bra, men er vi sikre på at streik er det mest effektive politiske virkemiddelet? Vi spør-redaksjonen merket nemlig at det var veldig dårlig stemning på Frederikkeplassen forrige uke. Vi hater konflikt og skulle ønske at alle bare var venner, og savner en åpen og ærlig samtale. Har NTL prøvd å se dypt inn i øynene til Nicolai Tangen og virkelig forstå ham? Hva finnes bak hans pengehungrige blikk? Kanskje er det bare en mann på utkikk etter vennskap. Og kanskje er det akkurat Norsk Tjenestemannslag Forbundet som kan oppfylle dette ønsket. Vi spør-redaksjonen tok kontakt med NTL for å høre mer om deres tanker rundt å ta en åpen og fortrolig samtale med oljefondsjeften.

- Hei, bare lurte på om det var dere som streiket utenfor Stortinget her om dagen?

– Det var mange forskjellige fagforeninger under NTL som streiket.

– Hva sa oljefondet da dere streiket? Ble Nicolai sur?

– Nei, det var ingen fra Oljefondet til stede der.

– Men det var likevel litt anspent stemning den dagen?

– Man reagerer jo på hvilke investeringer som blir gjort.

– Ja, vi skjønner jo det, men prøv-
- de dere å ringe Nicolai først? Sende e-post kanskje?

– Du har åpenbart lest saken på nett, og det er bra. Men du burde nok ha lest deg opp litt mer.

– I stedet for å streike, kan dere ikke bare snakke med oljefondet? Oljefondet har sikkert lyst til å ha en åpen og ærlig samtale om det.

– Dette hadde du visst hvis du satt deg mer inn i saken.

– Hvis dere setter meg i kontakt med Oljefondet skal jeg nok klare å fikse det. Jeg har ti studiepoeng i
- konflikt håndtering.

– Du er veldig rar nå.

– Har dere prøvd å spørre ungdom om konflikt håndtering? De hjalp meg skikkelig mye da jeg og mamma kranglet om at jeg alltid glemte å lade el-sparkeykkelen.

– Du snakket nettopp om hvor viktig det er med en åpen og ærlig samtale, og du er ikke åpen og ærlig med meg nå.

– Hvordan vil du vurdere din stilling som..... vent, hallo? Hallo? Okay, hade da. Vi snållast!

KVISS-CORBIN

- Den israelske statsministeren Benjamin Netanyahu har nå bedt presidenten om benådning, men hva er han tiltalt for?
- Vidkun Quislings gravsted har i det siste vært oppe i den offentlige diskursen, men i hvilken by ligger det?
- Hvilket år ble FN opprettet?
- Bretton Woods-systemet ble etablert rundt samme tid, med to tilhørende institusjoner som er veldig kjente og fremdeles eksisterer i dag. Nevn én av disse.
- Hvilken økonomisk teori forbindes med statlig stimulering under lavkonjunktur?
- Sant eller usant: Inflasjon betyr at pengenes verdi øker.
- Hva står akronymet SWOT for i markedsføring?
- Hva betyr begrepet presedens i jussen?

- Hva er etymologi?
- Hva er forskjellen mellom de og dem i norsk grammatikk?
- Ranger disse Knut Hamsun-verkene etter utgivelse fra først til sist: *Markens grøde*, *Sult*, *Victoria* og *Pan*.
- Hvilken malers verk ga navnet til kunststilen impresjonisme?
- Hvilken komponist er blant annet kjent for å ha blitt død, men fortsatte å skrive musikk?
- Hva heter den britiske gruppen som fikk tre nummer én-hits med «Relax», «Two Tribes» og «The Power of Love», som var deres tre første singler?
- En nynnspilling av *Frankenstein* ble nylig lansert, men hvem har regissert filmen?
- Vince Gilligan, mannen bak blant annet *Breaking Bad*, er aktuell med en ny serie, men hva heter den?

- Hvilket år er det snakk om? Vigdís Finnbogadóttir blir verdens første demokratisk valgte kvinnelige president, den første gulfkrigen mellom Iran og Irak starter, Kiellandulykken finner sted, Grandiosa lanseres, både AC/DC og Led Zeppelin oppløses på grunn av alkoholrelaterte dødsfall, Macaulay Culkin blir født og John Lennon blir myrdet av Mark David Chapman.
- Mikaela Shiffrin vant vant en overlegen seier i Copper Mountain, men hvilken idrett er det snakk om?
- Lionel Messi legger enda en seier på sin allerede proppfulle CV, men med hvilket lag gjorde han det denne gangen?
- Da var årets utgave av Eliteserien over, men hvilket lag stakk av med pokalen?

av **Gabriel Corbin-Arntzen,**
kvissmaster i Universitas

SVAR/DOM

- 0-4. Exphil på Bali:** Du kombinerer chille studier med sol og klamydia, og tar livet med ro. Det vises.
- 5-9. AST1010 – Astronomi:** Du er smart nok til å utnytte systemet som gratispassasjer, men dessverre stopper det der.
- 10-14. Juss:** Dette var bra, men det rakk ikke helt til topps ... Syt litt på Jodel.
- 15-20. Honours: WOW!** Du er sååå flink!!! Gratulerer! Men så er det kanskje ikke så rart, siden du har egen seksjon i biblioteket?

1. Korupsjon (bestikkelser, bedrageri og tillitsbrudd). 2. Skien. 3. 1945. 4. Verdensbanken og Det internasjonale pengefondet (IMF). 5. Keynesianisme. 6. Utsatt. 7. Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats. 8. Tidligere dommer som brukes som rettskilde. 9. Læren om ordenes opprinnelse. 10. De er subjekt og dem er objekt. 11. Sult, Pan, Victoria og Markens grøde. 12. Claude Monet. 13. Ludwig van Beethoven. 14. Frankle Goes to Hollywood. 15. Guillermo del Toro. 16. Plumbus. 17. 1980. 18. Sialåm. 19. Inter Miami. 20. Viking.

Rebus

HINT: Jesu føderom Send løsning universitasdesk@gmail.com
FORRIGE LØSNING: «Fire busser går rundt en busk» Det klarte Tore B, Immunnissene.